

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 10 april 1923 kl. 2 e. m.

Utlåtande angående regleringen för budgetåret 1923—1924 av utgifterna under riksstatens fjärde huvudtitel, innefattande anslagen till försvarsdepartementet.

(1:a avd.)

I. Departementet.

1:o) Uti den till riksdagen den 8 januari 1923 avlåtna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1923—1924 har Kungl. Maj:t i avseende å fjärde huvudtiteln föreslagit riksdagen (punkt 1 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över försvarsärenden nämnda dag) i riksstaten upptaga ordinarie anslaget till departementschefen med 24,000 kronor.

Departementschefen.

[1.]

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie anslaget till departementschefen med 24,000 kronor.

2:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 2) dels besluta, att en andre kanslisekreterarebefattning i försvarsdepartementet skall med ingången av juli månad 1923 indragas, dels godkänna följande stat för försvarsdepartementet att tillämpas från och med den 1 juli 1923:

Departementet.

[2.]

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 253,000: —
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	» 6,000: —
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag, högst</i>	» 21,300: —

Förslagsanslag kronor 280,300: —

dels ock i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till departementet med 280,300 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 4—7.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att en mindre höjning sker i det till registratorn i lantförsvarets kommandoexpedition utgående arvudet ävensom att en å departementets stat uppförd andre kanslisekreterare-tjänst indrages. Därjämte har genom en förste kanslisekreterares förflyttande till tjänstgöring i kammarrätten och sänkning av ersättningen vid uppehållande på förordnande av en förste kanslisekreteraretjänst samt vissa inskränkningar i övrigt ytterligare besparingar vunnits.

Anslagsbehovet har med hänsyn härtill ansetts kunna nedsättas från 272,000 till 253,000 kronor för avlöningar till ordinarie tjänstemän samt från 25,500 till 21,300 kronor för avlöning till icke-ordinarie befattningshavare.

I skrivelse till statsutskottet den 16 februari 1923 har chefen för försvarsdepartementet vidare meddelat, att på grund av en förste expeditionsvaktstjänsts ledigblivande möjliggjorts den förändringen i fråga om departementets personalstat, att en för sjöförsvarets kommandoexpedition avsedd förste expeditionsvaktbefattning utbytes mot en expeditionsvaktbefattning, varigenom anslagsposten avlöningar till ordinarie tjänstemän skulle exakt beräknad kunna för budgetåret 1923—1924 upptagas till 252,038 kronor. Denna förändring skulle därjämte medföra en mindre jämkning i den vid avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451) fogade tjänsteförteckningen.

Utskottets
yttrande.

Utskottet har ansett sig böra tillstyrka de förändringar i fråga om departementets organisation, som av Kungl. Maj:t föreslagits, ävensom föreslå den ytterligare jämkning, som av departementschefen i skrivelse den 16 februari 1923 ifrågasatts.

Då vidare, enligt vad utskottet erfarit, avsikten är, att den förste kanslisekreterare, som överflyttats till tjänstgöring i kammarrätten, skall uppföras å övergångsstat för nämnda verk, synes beslut nu kunna av riksdagen meddelas jämväl om indragning av en sådan befattning.

Anslagsposten avlöningar till ordinarie tjänstemän kan härigenom sänkas till i avrundat tal 252,000 kronor, medan övriga i staten ingående anslagsposter böra upptagas med de av Kungl. Maj:t föreslagna beloppen.

På grund av vad utskottet sålunda anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) besluta, att en förste och en andre kanslisekreterarebefattning i försvarsdepartementet skola med ingången av juli månad 1923 indragas,

b) besluta, att befattningen såsom förste expeditionsvakt å sjöförsvarets kommandoexpedition skall från och med ingången av juli månad 1923 förändras till befattning såsom expeditionsvakt, ävensom bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga härav påkallad jämkning i den vid avlöningsreglementet den 22 juni 1921 för befattningshavare vid statsdepartement m. fl. verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, fogade tjänsteförteckningen,

c) godkänna följande stat för försvarsdepartementet att tillämpas från och med den 1 juli 1923:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 252,000: —
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i> »	6,000: —
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	» 21,300: —
<hr/>	
<i>Förslagsanslag</i>	kronor 279,300: —

d) i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till departementet med 279,300 kronor.

II. Lantförsvaret.

A. Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.

3:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 3) *dels* godkänna vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 8 januari 1923 fogat förslag till stat för arméförvaltningen att tillämpas under tiden 1 juli 1923—30 juni 1923, *dels ock* i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till arméförvaltningen med 526,136 kronor.

Arméförvalt-
ningen.
[3.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 7—13.

I fråga om arméförvaltningens stat har icke annan förändring av Kungl. Maj:t föreslagits än att anslagsposten till avlöningar åt icke-ordinarie befattningshavare ansetts kunna sänkas från 97,000 till 72,000 kronor.

Extra anslaget till upprätthållande av arméförvaltningens verksamhet har däremot genom vidtagande av vissa personalindragningar minskats från 47,600 kronor till 31,100 kronor för år.

Utskottets
yttrande.

Kungl. Maj:ts förslag i avseende å såväl det ordinarie anslaget till arméförvaltningen som ock extra anslaget till uppehållande av ämbetsverkets verksamhet har icke givit anledning till erinran från utskottets sida.

Utskottet har emellertid uppmärksammat att i denna stat ävensom i ett par andra stater anslagsbeteckningen förslagsanslag, högst, bibehållits. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t vid staternas utfärdande i fråga om de i staterna ingående anslagsposternas betecknande vidtager den redaktionella jämkning, som kan föranledas av riksdagens i dess skrivelse nr 1 punkt 2:o) meddelade beslut angående beteckningen av riksstatsanslagen.

Beträffande förevarande ordinarie anslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna det vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 8 januari 1923 fogade förslaget till stat för arméförvaltningen att tillämpas under tiden 1 juli 1923 —30 juni 1924,

b) i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till arméförvaltningen med 526,136 kronor.

Arméförvaltningens
verksamhet.

4:o) Under hänvisning till vad utskottet under närmast föregående punkt anfört hemställer utskottet,

[4.]

att riksdagen må till upprätthållande av *arméförvaltningens verksamhet* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 31,100 kronor.

Avlöningsanslaget.

[5.]

5:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 5) *dels* godkänna de vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 8 januari 1923 fogade förslag till stater för generalitetet, generalstaben, ar-

tilleristaben, kommandantskapen, rullföringsbefälhavare med biträden, bataljonsläkare vid fältläkarkåren samt fältläkarstipendiater, remonteringsstyrelsen, krigshögskolan, artilleri- och ingenjörhögskolan, ridskolan, skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, artilleriskjutskolorna, krigsskolan, truppförband av infanteriet, kavalleriet och artilleriet, militärbefälet på Gottland, överstelöjtnanter och majorer vid de sex fördelningskavalleriregementena, artilleriets fabriker och tyganstalter, fortifikationen, ingenjörkårerna och fälttelegrafkåren, officerare och underofficerare med vederlikar vid trängen, trängkårerna, intendenturkåren, garnissonssjukhusen i Stockholm, å Karlsborg och i Boden, arméns sjuksköterskekår samt polispersonalen i Boden och å Karlsborg (se Bil. 2—53), att gälla under tiden 1 juli 1923—30 juni 1924, dels godkänna de i en vid nämnda statsrådsprotokoll fogad »Förteckning över i stat icke uppförda arvoden m. m.» under rubriken »A. Arvoden till ordinarie befattningshavare med avlöning från anslag under fjärde huvudtiteln, lantförsvaret, m. fl.» upptagna arvoden, dels i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl. med 37,750,000 kronor, dels medgiva, att tillsvidare räknat från och med ingången av år 1922 må, efter Kungl. Maj:ts beprövande, till innehavare av läkar- eller veterinärbeställning vid arméns truppförband såsom ersättning för ökat arbete med anledning av vakans i annan läkar- eller veterinärbeställning vid samma truppförband från ordinarie avlöningsanslaget utbetalas gratifikation till det belopp och för övrigt i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som av departementschefen förordats, dels ock medgiva, att under tiden 1 juli 1923—30 juni 1924 må, efter Kungl. Maj:ts beprövande, beredas fyllnad till furirs av första klassen löneförmåner åt därav förtjänta, vid truppförbanden anställda beställningsmän med avlöning såsom furirer av andra klassen, vilka genomgått vederbörliga utbildningskurser och som eljest icke kunna komma i åtnjutande av sådan avlöning i följd därav, att endast beställningar av lägre grad av den kategori beställningsmän, de tillhöra, finnas i vederbörliga stater uppförda, allt under förutsättning att genom vakanser i manskapsbeställningarna å vederbörligt truppförbands stat inbesparas erforderliga medel för beredande av berörda avlöningsfyllnad.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet sid. 13—48.

Kungl. Maj:t har för bestämmande av anslagsbeloppet för budgetåret 1923—1924 utgått från följande beräkning:

Kungl. Maj:ts
förslag.

	Kronor	Kronor	Summa kronor
A. Avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater	—	—	44 257 507 50
B. Kallortstillägg, förslagsvis	—	—	66 000 —
C. Arvoden för upprätthållande av veterinärvården vid vissa infanteritruppförband	—	—	6 000 —
D. Felräkningspenningar, förslagsvis	—	—	19 400 —
E. Arvoden å 50 öre pr dag åt sergearter, kommanderade såsom biträden hos regementsintenter, förslagsvis.....	—	—	11 497 50
F. Hyresbidrag å 225 kronor åt förslagsvis 200 furirer	—	—	45 000 —
G. Anställningspenningar för förslagsvis $\frac{1}{3}$ av antalet menige volontärer	—	—	125 000 —
H. Dagavlöning åt indelt manskap:			
<i>Infanteriet.</i>			
Korpraler i förslagsvis 10 418 dagar å 0'90 krona	9 376	20	
Vice korpraler, beställningsmän och menige i förslagsvis 83 838 dagar å 0'60 krona	50 302	80	59 679 —
<i>Kavalleriet.</i>			
Vice korpraler, beställningsmän och menige i förslagsvis 3 404 dagar å 0'60 krona.....	—	—	2 042 40
I. Kostnader för musikelever vid infanteriet:			
2 regementen å 600 kronor	—	—	1 200 —
26 " " 300 "	—	—	7 800 —
			9 000 —
J. Ersättning åt vissa löntagare i följd av arméns omorganisation	—	—	500 —
K. Gottgörelse för tjänstehästar.....	—	—	305 145 —
L. Vissa arvoden m. m.....	—	—	875 154 05
M. Oförutsedda utgifter för uppehållande tillfälligtvis av furage- och sjukvårdsuppbördsman samt köksföreståndarebefattningar ävensom för anställande tillfälligtvis av maskinister, eldare, kokerskor, kokerskebiträden, tillsyningsmän m. fl. och för ändring i utgående arvoden, förslagsvis	—	—	12 000 —
Summa kronor	—	—	45 793 925 45

På grund av 1922 års riksdags beslut om sänkning av det fast anställda manskapets avlöning har emellertid ovan angivna summa ansetts kunna minskas med 2,000,000 kronor. Med anledning av att i viss utsträckning vakanser beräknas förefinnas, har vidare anslaget reducerats med 12 procent.

På grund härav och då ersättning för tjänstebostäder beräknats komma att inflyta med 700,000 kronor, har Kungl. Maj:t uppskattat medelsbehovet under avlöningsanslaget till $\left(45,793,925 - 2,000,000 - \frac{12}{100} \cdot 43,793,925 - 700,000 = \right)$ i avrundat tal 37,750,000 kronor.

I förestående anslagsberäkning ingår en post av 2,130 kronor, avsedd för anställande av ytterligare ett stadigvarande rullföringsbiträde vid Göteborgs stadsrullföringsområde. Ersättning till detta biträde har tidigare enligt särskilt beslut av Kungl. Maj:t anvisats från lantförsvarets anslag till extra utgifter.

Mot Kungl. Maj:ts förslag har utskottet icke funnit anledning till annan erinran än att, då enligt utskottets mening med säkerhet icke för närvarande kan bedömas, huruvida framtida behov kan komma att föreligga av ytterligare ett rullföringsbiträde vid Göteborgs stadsrullföringsområde, biträdesbefattningen icke nu bör uppföras å stat.

Den hittills gällande staten för rullföringsbefälhavare med biträden synes på grund härav allt fortfarande böra tillämpas.

Vid den lönerereglering, som vid 1921 års riksdag företogs för manskapet vid såväl armén som marinen, bestämdes grundavlöningen till 960 kronor, å vilket belopp emellertid något dyrtidstillägg icke skulle utgå. Denna avlöning var beräknad bl. a. med hänsyn till förmåner, som vid samma tid tillkommo lantarbetare. Sedermera beslöt nästlidet års riksdag sänka grundlönen för manskapet till 750 kronor med hänsyn till den lönereduktion för lantarbetarna, som ägt rum från slutet av år 1920 till motsvarande tid år 1921. Nedsättning skulle tillämpas å personal, som efter den 1 juli 1922 antogs eller rekapitulerade.

På grund av den ytterligare sänkning i lantarbetarlönerna, som intill slutet av år 1922 inträffat och vilken kan uppskattas till ungefär 150 kronor, har utskottet ansett det rimligt, att en häremot svarande reduktion av det fast anställda manskapets avlöning vidtages. Den sålunda ifrågasatta sänkningen synes böra vinna tillämpning å det manskap vid armén och marinen, som från och med den 1 juli 1923 tager anställning eller rekapitulerar, ävensom å skeppsgossar, som från nämnda tidpunkt karlskrivas.

I anslutning till detta förslag bör en genomgående sänkning med 150 kronor ske i den för manskapet antagna löneplanen. Jämväl i dyrtidstilläggsbestämmelserna för manskapet påfordras härav en ändring, då givetvis något dyrtidstillägg liksom hittills icke bör utgå å grund-

Utskottets
yttrande.

avlöningen. I sistnämnda hänseende kommer utskottet framdeles att avgiva förslag.

Genom nyssnämnda sänkning av det fast anställda manskapets avlöning synes utskottet en minskning med 750,000 kronor kunna ske i arméns avlöningsanslag.

Vad åter beträffar den föreslagna besparingen å staten för rullföringsbefälhavare och biträden synes densamma vara för obetydlig för att kunna föranleda någon jämkning i anslaget.

Medelsbehovet under avlöningsanslaget synes utskottet alltså kunna beräknas till 37,000,000 kronor.

På grund av vad utskottet sålunda anfört, får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) godkänna de vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 8 januari 1923 fogade förslag till stater för generalitetet, generalstaben, artilleristaben, kommandantskapen, bataljonsläkare vid fältläkarkåren samt fältläkarstipendiater, remonteringsstyrelsen, krigshögskolan, artilleri- och ingenjörhögskolan, ridskolan, skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, artilleriskjutskolorna, krigsskolan, truppförband av infanteriet, kavalleriet och artilleriet, militärbefälet på Gottland, överstelöjtnanter och majorer vid de sex fördelningskavalleriregementena, artilleriets fabriker och tyganstalter, fortifikationen, ingenjörkårerna och fälttelegrafkåren, officerare och underofficerare med vederlikar vid trängen, trängkårerna, intendenturkåren, garnisonssjukhusen i Stockholm, å Karlsborg och i Boden, arméns sjuksköterskekår samt polispersonalen i Boden och å Karlsborg ävensom förslag till stat för rullföringsbefälhavare med biträden av den lydelse, bilaga till detta utlåtande utvisar, att gälla under tiden 1 juli 1923—30 juni 1924,

b) godkänna de i en vid nämnda statsrådsprotokoll fogad »Förteckning över i stat icke uppförda arvoden m. m.» under rubriken »A. Arvoden till ordinarie befattningshavare med avlöning från anslag under fjärde huvudtiteln, lantförsvaret, m. fl.» upptagna arvoden,

c) beträffande avlöningsreglementet för fast anställt manskap vid armén och marinen:

1) besluta, att de i 2 § av reglementet intagna löneplanerna skola för manskap, som från och med den 1 juli 1923 tager anställning eller rekapitulerar, ävensom för den, som från nämnda tidpunkt karlskrives från skeppsgösekåren, erhålla följande lydelse:

Löneplan för manskap vid armén (Ma).

Lönegrad.	Beställningshavare.	Begy-n-nelslön.	Lön efter en tjänstetid av						
			12 må-nader.	24 må-nader.	36 må-nader.	48 må-nader.	60 må-nader.	72 må-nader.	84 må-nader.
		Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
5	Furir av 1. klassen	1,164	1,164	1,164	1,344	1,464	1,584	1,704	1,800
4	” ” 2. ”	1,092	1,092	1,092	1,272	1,392	1,512	1,632	1,728
3	Korpral	852	852	972	1,152	1,272	1,392	—	—
2	Vice korpral	684	744	864	1,044	1,164	—	—	—
1	Menig	600	660	780	960	1,080	—	—	—

Löneplan för manskap vid marinen (Mm).

Lönegrad.	Beställninghavare.	Begy-n-nelslön.	Lön efter en tjänstetid av							
			12 må-nader.	24 må-nader.	36 må-nader.	48 må-nader.	60 må-nader.	72 må-nader.	84 må-nader.	96 må-nader.
		Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	
2	Korpral	1,140	1,140	1,140	1,320	1,416	1,512	1,608	1,704	1,800
1	Menig	600	720	840	1,020	1,116	1,212	1,308	1,404	1,500

2) bemyndiga Kungl. Maj:t att efter vidtagande av de ändringar i reglementet, som påkallas av utskottets förslag under a), utfärda kungörelse om ändrad lydelse av viss del i reglementet;

d) i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl. med 37,000,000 kronor,

e) medgiva, att tillsvidare räknat från och med ingången av år 1922 må, efter Kungl. Maj:ts beprövande, till innehavare av läkar- eller veterinärbeställning vid arméns truppförband såsom ersättning för ökat arbete med anledning av vakans i annan läkar- eller veterinärbeställning vid samma truppförband från

ordinarie avlöningsanslaget utbetalas gratifikation till det belopp och för övrigt i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som av departementschefen förordats,

f) medgiva, att under tiden 1 juli 1923—30 juni 1924 må, efter Kungl. Maj:ts beprövande, beredas fyllnad till furirs av första klassen löneförmåner åt därav förtjänta, vid truppförbanden anställda beställningsmän med avlöning såsom furirer av andra klassen, vilka genomgått vederbörliga utbildningskurser och som eljest icke kunna komma i åtnjutande av sådan avlöning i följd därav, att endast beställningar av lägre grad av den kategori beställningsmän, de tillhöra, finnas i vederbörliga stater uppförda, allt under förutsättning att genom vakanser i manskapsbeställningarna å vederbörligt truppförbands stat inbesparas erforderliga medel för beredande av berörda avlöningsfyllnad.

Inkvarteringens ordnande i Stockholm.

[6.]

6:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 6) att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till inkvarteringens ordnande i Stockholm med 21,450 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 48 av åberopade statsrådsprotokollet.

Ordinarie reservationsanslaget till inkvarteringens ordnande i Stockholm var i riksstaten för år 1922 upptaget med 21,450 kronor. För tiden 1 januari—30 juni 1923 är anslaget uppfört utan angivet belopp.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till inkvarteringens ordnande i Stockholm med 21,450 kronor.

Dagavlönings-tillägg åt indelt manskap.

[7.]

7:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 7) att för utbetalning av tillägg till dagavlönning åt indelt manskap under tjänstgöring i egenskap av underbefäl, instruktör eller beställningsman vid skolor och övningar utom vanliga repetitionsövningar för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra förslagsanslag av 115,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 48 och 49 av åberopade statsrådsprotokollet.

För ifrågavarande ändamål har i riksstaten uppförts för år 1922 ett förslagsanslag av 115,000 kronor och för tiden 1 januari—30 juni 1923 hälften av nyssnämnda belopp eller 57,500 kronor.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må för utbetalande av *tillägg till dagavlöning åt indelt manskap* under tjänstgöring i egenskap av underbefäl, instruktör eller beställningsman vid skolor och övningar utom vanliga repetitionsövningar för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra förslagsanslag av 115,000 kronor.

8:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 8) att för tilldelande av mötesbidrag åt vissa officerare och underofficerare jämte vederlikar för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra förslagsanslag av 20,000 kronor. Mötesbidrag.
[8.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 49—51 av åberopade statsrådsprotokollet.

Anslaget var för år 1922 upptaget med 35,000 kronor och är i riksstaten för första halvåret 1923 uppfört med 10,000 kronor.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må för tilldelande av *mötesbidrag* åt vissa officerare och underofficerare jämte vederlikar för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra förslagsanslag av 20,000 kronor.

9:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 9) att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till rekryteringskostnader med 100,000 kronor. Rekryteringskostnader.
[9.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 51—53 av åberopade statsrådsprotokollet.

Ordinarie reservationsanslaget till rekryteringskostnader var i riksstaten för år 1922 upptaget med ett belopp av 584,000 kronor och är för första halvåret 1923 i riksstaten upptaget med 50,000 kronor.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till rekryteringskostnader med 100,000 kronor.

Arméns
reservstater.
[10.]

10:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 10) att i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till arméns reservstater med 551,050 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 53—55 av återopade statsrådsprotokollet.

Anslaget var i riksstaten för år 1922 upptaget med 512,300 kronor och är i riksstaten för första halvåret 1923 uppfört med 268,650 kronor.

Då utskottet icke funnit anledning till erinran mot det sätt, varpå ifrågavarande anslag beräknats, får utskottet hemställa,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till arméns reservstater med 551,050 kronor.

Arméns per-
sonal över
stat.
[11.]

11:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 11) att *dels* i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till arméns personal över stat med 360,000 kronor, *dels* medgiva, att anslaget till arméns personal över stat må tagas i anspråk för utbetalande till de officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare i fältläkarkårens och fältveterinärkårens reserv, som under tiden 1 juli 1923—30 juni 1924 inom reserven erhålla sin första anställning i officers eller underofficers tjänstegrad eller tjänsteklass, av tillfällig förhöjning uti den enligt förordningen den 15 november 1912, angående arméns reserver av befäl och civilmilitär personal, medgivna ekiperingshjälpen med 250 kronor för officerare och vederlikar samt med 300 kronor för underofficerare, *dels* medgiva, att till dem, vilka efter utgången av juni månad 1923 erhålla sin första anställning inom reserven i officers tjänstegrad eller tjänsteklass, må, då de äro inbeordrade till tjänstgöring, utlämnas samtliga i den personliga fältutrustningen ingående utrednings- och remtygspersedlar samt vapen, med undantag av sabelhandrem (portepé) och sabel med balja, *dels* ock medgiva, att det veterinär i fältveterinärkårens reserv, som icke innehar fyllnadspension, ävensom extra veterinär, varmed förstås veterinär, som icke innehar beställning inom lantförsvaret, under tjänstgöring tillkommande dagarvode må från och med den 1 juli 1923 utgå med 10 kronor till examinerad veterinär och med 8 kronor 50 öre till studerande vid veterinärhögskolan.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 55—63 av återopade statsrådsprotokollet.

Ordinarie förslagsanslaget till arméns personal över stat var i riksstaten för år 1922 upptaget med 360,000 kronor. För tiden 1 januari—30 juni 1923 har anslaget med hänsyn till det sätt, varpå utgifterna från detsamma fördela sig å förra och senare hälften av kalenderåret, upptagits med allenast en tredjedel av det för år 1922 anvisade beloppet, eller således med 120,000 kronor.

Utskottet har icke haft annan anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag än att det syntes utskottet lämpligt, att det oexaminerad veterinär vid tjänstgöring tillkommande dagarvode nedsattes från av Kungl. Maj:t föreslagna 8 kronor 50 öre till 7 kronor 50 öre.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må

a) i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till arméns personal över stat med 360,000 kronor,

b) medgiva, att anslaget till arméns personal över stat må tagas i anspråk för utbetalande till de officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare i fältläkarkårens och fältveterinärkårens reserv, som under tiden 1 juli 1923—30 juni 1924 inom reserven erhålla sin första anställning i officers eller underofficers tjänstegrad eller tjänsteklass, av tillfällig förhöjning uti den enligt förordningen den 15 november 1912, angående arméns reserver av befäl och civilmilitär personal, medgivna ekiperingshjälpen med 250 kronor för officerare och vederlikar samt med 300 kronor för underofficerare,

c) medgiva, att till dem, vilka efter utgången av juni månad 1923 erhålla sin första anställning inom reserven i officers tjänstegrad eller tjänsteklass, må, då de äro inbeordrade till tjänstgöring, utlämnas samtliga i den personliga fältutrustningen ingående utrednings- och remtygspersedlar samt vapen, med undantag av sabelhandrem (portepé) och sabel med balja,

d) medgiva, att det veterinär i fältveterinärkårens reserv, som icke innehar fyllnadspension, ävensom extra veterinär, varmed förstås veterinär, som icke innehar beställning inom lantförsvaret, under tjänstgöring tillkommande dagarvode må från och med den

1 juli 1923 utgå med 10 kronor till examinerad veterinär och med 7 kronor 50 öre till studerande vid veterinärhögskolan.

Rese- och
traktaments-
penningar.

[12.]

12:o) Kungl. Maj:t har föreslaget riksdagen (punkt 12) att i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar med 360,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 63 och 64 av åberopade statsrådsprotokollet.

Ordinarie förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar var i riksstaten för år 1922 upptaget med 450,000 kronor. För tiden 1 januari—30 juni 1923 är anslaget uppfört med 180,000 kronor.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar med 360,000 kronor.

Höjning av
dagtraktamen-
ten.

[13.]

13:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 13) att för bestridande av kostnaderna för höjning av dagtraktamenten för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra förslagsanslag av 600,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 64 av åberopade statsrådsprotokollet.

Sedan riksdagen med anledning av den rådande dyrtiden medgivit provisorisk förhöjning av dagtraktamentena, har alltsedan år 1918 under fjärde huvudtiteln varit uppfört ett extra anslag för bestridande av de utav traktamentsförhöjningen föranledda kostnader. För år 1922 har anslaget upptagits med 550,000 kronor och för tiden 1 januari—30 juni 1923 med hälften därav eller 275,000 kronor.

Den ökning av ifrågavarande anslag, som Kungl. Maj:ts förslag innebär, är föranledd därav, att de tidigare under anslaget uppförda belopp visat sig för knappt tillmätta.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må för bestridande av kostnaderna för höjning av dagtraktamenten för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra förslagsanslag av 600,000 kronor.

14:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14) hemställer utskottet, Rose- och traktamentskostnader m. m. för hästuttagningens nämndernas ordförande.
 att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till rese- och traktamentskostnader m. m. för hästuttagningens nämndernas ordförande med 100,000 kronor. [14.]

15:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 15) hemställer utskottet, Flyttningersättning.
 att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till flyttningersättning med 230,000 kronor. [15.]

16:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 16) hemställer utskottet, Resestipendier.
 att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till resestipendier utan angivet belopp. [16.]

B. De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning.

17:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 17) att i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till penningbidrag och penningtillskott med 4,282,084 kronor. Penningbidrag och penningtillskott.

Utredningen i ärendet förekommer å sid. 66—68 av åberopade statsrådsprotokollet. [17.]

Då utskottet icke funnit anledning till erinran mot det sätt, varpå förevarande anslag med tillämpning av förut antagna grunder beräknats, får utskottet hemställa,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till penningbidrag och penningtillskott med 4,282,084 kronor.

18:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 18) att i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till understöd åt vissa värnpliktigas familjer med 506,000 kronor. Understöd åt vissa värnpliktigas familjer.
[18.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 68—70 av åberopade statsrådsprotokollet.

Anslaget är beräknat enligt hittills tillämpade grunder.
Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag får utskottet hemställa,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till understöd åt vissa värnpliktigas familjer med 506,000 kronor.

Inskrivnings-,
mönstrings-
och färdkost-
nader m. m. 19:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 19) att i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m. med 525,300 kronor.

[19.] Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 70 och 71 av åberopade statsrådsprotokollet.

Anslaget var för år 1922 uppfört med 525,300 kronor. I riksstaten för första halvåret 1923 har anslaget upptagits med hälften av sistnämnda belopp, eller med 262,650 kronor.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m. med 525,300 kronor.

C. Undervisning, understöd, expenser m. m.

Undervisnings-
anslaget. 20:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 20) att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till undervisnings- och gymnastikmateriel samt undervisningsanstalter och utbildningskurser med 565,443 kronor.

[20.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 74—90 av åberopade statsrådsprotokollet.

Anslaget har i riksstaten upptagits för år 1922 med 563,343 kronor och för tiden 1 januari—30 juni 1923 med 269,089 kronor.

Till förstärkning av det ordinarie undervisningsanslaget har för år 1922 anvisats 102,990 kronor och för första halvåret 1923 70,000 kronor.

Kungl. Maj:t har, förutom ett ordinarie anslag till samma belopp som för år 1922 anvisats, till förstärkning av nu ifrågavarande anslag äskat ett extra anslag av 123,336 kronor.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, får beträffande det ordinarie anslaget hemställa,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till undervisnings- och gymnastikmateriel samt undervisningsanstalter och utbildningskurser med 565,443 kronor.

21:o) Under hänvisning till vad utskottet under närmast föregående punkt anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till undervisnings- och gymnastikmateriel samt undervisningsanstalter och utbildningskurser för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 123,336 kronor.

Förstärkning
av undervisnings-
anslaget.

[21.]

22:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 22) att dels för anordnande av vissa utbildningskurser vid skjutskolan för infanteriet och kavalleriet för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 42,000 kronor, dels ock medgiva, att för nyss angivna ändamål jämväl må tagas i anspråk ett belopp av 20,000 kronor av det för anordnande av vissa utbildningskurser vid skjutskolan för infanteriet och kavalleriet för år 1921 beviljade extra reservationsanslag av 46,070 kronor.

Vissa utbildningskurser
vid skjutskolan för
infanteriet och
kavalleriet.

[22.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 90—94 av åberopade statsrådsprotokollet.

Under en följd av år hava särskilda anslag å extra stat anvisats för anordnande av vissa utbildningskurser vid skjutskolan för infanteriet och kavalleriet.

För anordnande under år 1921 av dylika kurser anvisade 1920 års riksdag å riksstaten för år 1921 ett extra reservationsanslag å 46,070 kronor, varjämte riksdagen medgav, att för ändamålet jämväl finge tagas i anspråk ett belopp av 14,280 kronor av det för anordnande av vissa utbildningskurser vid skjutskolan för infanteriet och kavalleriet å extra stat för år 1919 beviljade reservationsanslag av 51,800 kronor.

För år 1922 har för ifrågavarande ändamål anvisats ett reservationsanslag av 50,600 kronor.

Däremot har för första halvåret 1923 icke begärts medel för ändamålet.

Departementschefen har angivit medelsbehovet för ifrågavarande utbildningskurser under budgetåret 1923—1924 till 62,000 kronor. Av detta belopp skulle 20,000 kronor kunna bestridas av förefintlig reservation å det för år 1921 för liknande ändamål anvisade anslaget.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) för anordnande av *vissa utbildningskurser vid skjutskolan för infanteriet och kavalleriet* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 42,000 kronor,

b) medgiva, att för nyss angivna ändamål jämväl må tagas i anspråk ett belopp av 20,000 kronor av det för anordnande av *vissa utbildningskurser vid skjutskolan för infanteriet och kavalleriet* för år 1921 beviljade extra reservationsanslag av 46,070 kronor.

Vissa kostnader för krigsskolans verksamhet.

[23.]

23:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 23) att till bestridande av vissa kostnader för krigsskolans verksamhet för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 55,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 94 och 95 av åberopade statsrådsprotokollet.

För ifrågavarande ändamål har under en följd av år anvisats ett extra anslag. För år 1922 har anslaget upptagits med 55,000 kronor och för tiden 1 januari—30 juni 1923 med hälften av nyssnämnda belopp eller 27,500 kronor.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till bestridande av *vissa kostnader för krigsskolans verksamhet* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 55,000 kronor.

Studie-stipendier.

[24.]

24:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts därom framställda förslag (punkt 24) hemställer utskottet,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till studiestipendier med 13,000 kronor.

25:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 25) att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till understöd åt föreningar och till skrifter utgivande med 33,000 kronor.

Understöd till
föreningar
och till
skrifter
utgivande.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 96—99 av åberopade statsrådsprotokollet.

[25.]

Detta anslag var i riksstaten för år 1922 upptaget med 24,000 kronor och är i riksstaten för första halvåret 1923 uppfört med 12,000 kronor.

Anledningen till att under anslaget för budgetåret 1923—1924 äskats ett till 33,000 kronor förhöjt belopp är, att till anslaget ansetts böra från anslaget till extra utgifter överflyttas vissa utgiftsposter.

Departementschefen har vid behandlingen av detta anslag bland annat anfört, att han funne sig under nu rådande statsfinansiella förhållanden icke kunna förorda stegrade anslagskrav. Fast hellre syntes det honom vara angeläget, att en allmän undersökning verkställdes, huruvida icke vissa av de understöd, som tidigare utgått, kunde minskas eller till äventyrs helt indragas.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och med instämmande i vad departementschefen sålunda uttalat, får utskottet hemställa,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till understöd åt föreningar och till skrifter utgivande med 33,000 kronor.

26:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 26), att till den vid skytteförbundens överstyrelses expedition anställda personalen, med undantag av kassaförvaltaren, må från förefintliga reservationer under extra anslaget till det frivilliga skytteväsendets befrämjande under år 1923 utbetalas dyrtidstillägg enligt de grunder, som för samma år äro eller kunna varda bestämda i fråga om dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.

Frivilliga
skytte-
väsendets be-
främjande.

[26.]

Utredningen rörande anslagskraven till det frivilliga skytteväsendets befrämjande återfinnes i statsrådsprotokollet sid. 99—104.

Motioner.

Uti tvenne likalydande motioner väckta, den ena i första kammaren av herr *E. B. Andersson m. fl.* (nr 45) och den andra i andra kammaren av herr *B. Holmgren m. fl.* (nr 107) har vidare hemställts, att riksdagen till det frivilliga skytteväsendets befrämjande ville å extra stat för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924 anvisa ett reservationsanslag av 650,000 kronor att fördelas av Kungl. Maj:t efter inhämtat förslag från skytteförbundens överstyrelse.

Till stöd för denna sin framställning hava motionärerna anfört följande:

»När Kungl. Maj:t icke fann anledning att av 1922 års riksdag äska medel till det frivilliga skytteväsendets främjande, väcktes i bägge kamrarna vid samma riksdag motion om ett anslag å extra stat för första halvåret 1923 av 850,000 kronor. Riksdagen biföll på så sätt motionen, att den å extra stat för tiden 1 januari—30 juni 1923 anvisade ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

I skrivelse den 30 augusti 1922 till Kungl. Maj:t har skytteförbundens överstyrelse hemställt, att ett belopp av 1,350,000 kronor måtte av riksdagen äskas för rörelsens bedrivande under budgetåret 1 juli 1923—30 juni 1924. I det yttrande, som arméförvaltningens artilleri- och civila departement i anledning av denna framställning avgåvo den 26 september 1922, funno sig nyssnämnda departement kunna reducera det av skytteförbundens överstyrelse begärda anslaget till 1,217,000 kronor.

Statsrådet och chefen för försvarsdepartementet har emellertid jämväl detta år icke funnit anledning att förorda, det anslag äskas till det frivilliga skytteväsendets befrämjande. Såsom skäl för denna ståndpunkt anföres, dels att frågan om det frivilliga skytteväsendets inpassande i själva försvarsorganisationen alltjämt befinner sig i samma läge som vid framläggandet av 1922 års statsverksproposition, dels ock att det ytterligare försvårade statsfinansiella läget tvingat försvarsministern att vid uppgörandet av förslag till utgifter under fjärde huvudtiteln för budgetåret 1923—1924 dels icke alls upptaga andra, väl motiverade förslag från armé- och marinförvaltningarna och dels i ett flertal anslagsposter, även sådana som avse medel till underhåll och övningar, föreslå avsevärda nedprutningar av de belopp, vilka förvaltningarna ansett nödvändiga.

Även ur den synvinkel vi betrakta den frivilliga skytterörelsen finna vi sakläget i stort sett oförändrat sedan riksdagen sist fattade beslut i anslagsfrågan, och vår principiella ståndpunkt har ej heller undergått någon förändring. Inför herr statsrådets upplysning om, att

han i det svåra statsfinansiella läget nödgats beskära även välnotiverade anslagskrav från försvarets ansvariga myndigheter, kunna vi ej lämna vårt stöd i full utsträckning åt vare sig de krav, som från skytteförbundens överstyrelse eller arméförvaltningen frankommit.

Det kan icke förnekas, att den, som en längre tid frivilligt övat skjutning inom en skytteförening, vid inträdet i tjänstgöring såsom värnpliktig i utbildningshänseende har ett försteg framför övriga värnpliktiga, och att en underhållen färdighet i precisionsskjutning i händelse av krig är ett värdefullt tillskott i försvarskraft. När man besinnar, att denna väldiga på demokratisk grund byggda organisation till största delen finansieras av sammanslutningens egna medlemmar, borde det vara klart, att försvarsväsendet svårligen på ett ekonomiskt fördelaktigare sätt kan försäkra sig om ett så betydande antal precisionsskyttar, som vad frågan här rör sig om, och förty måste det anses som ett verkligt statsintresse att genom bidrag hålla denna organisation vid liv.

Inom alla statsförvaltningens områden måste under nu rådande ekonomiska depressionsperiod den ytterligaste sparsamhet iakttagas. Vi anse det därför rimligt och riktigt, att även inom skytterörelsen en kraftig nedskärning av anslagen kommer till stånd, och hålla därför före, att ett belopp av 650,000 kronor borde för ändamålet anvisas. Ehuru en så kraftig reduktion av det statsunderstöd, varom skytteförbundens överstyrelse ansett sig böra hemställa, med bekymmer måste komma att emotes av skytterörelsens män, tro vi dock, att det levande intresse, varmed skytteföreningarna omfatta sin uppgift, skall visa sig mäktigt att hålla dem vid liv, då de genom ett statsanslag erhålla förvisning om representationens stöd.»

De skäl av mera allmän innebörd, som föranlett riksdagen att under en lång följd av år bevilja medel för det frivilliga skytteväsendets befrämjande, synas allt fortfarande föreligga. Härtill kommer emellertid nu, att riksdagen genom att icke bevilja medel till understödjande av skytteväsendet måhända skulle gå miste om möjligheten att vid en blivande revision av vår härorganisation utnyttja den genom statens bidrag skapade organisationen av skytteväsendet. Utskottet anser därför starka skäl tala för att medel ställas till förfogande för skytteväsendet för budgetåret 1923—1924.

I fråga om beloppet av det anslag, som nu bör beviljas, anser sig utskottet av statsfinansiella skäl icke kunna föreslå så högt anslag, som motionärerna ifrågasatt. Enligt utskottets mening läser en summa av

Utskottets
yttrande.

500,000 kronor få anses bliva tillfyllest. Beträffande anslagets disponerande synes Kungl. Maj:t böra härom meddela beslut, sedan förslag inhämtats från skytteförbundens överstyrelse.

Kungl. Maj:ts förslag i fråga om dyrtidstillägg åt viss personal å skytteförbundens överstyrelsens expedition anser sig utskottet böra tillstyrka.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) i anledning av herr E. B. Anderssons m. fl. och herr B. Holmgrens m. fl. motioner till det *frivilliga skytteväsendets befrämjande* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 500,000 kronor att fördelas av Kungl. Maj:t efter inhämtat förslag från skytteförbundens överstyrelse.

b) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag medgiva, att till den vid skytteförbundens överstyrelsens expedition anställda personalen, med undantag av kassaförvaltaren, må från förefintliga reservationer under extra anslaget till det frivilliga skytteväsendets befrämjande under år 1923 utbetalas dyrtidstillägg enligt de grunder, som för samma år äro eller kunna vara bestämda i fråga om dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.

Expens-
anslaget.
[27.]

27:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 27) att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till skrivmaterialier, expenser, bränsle, lyse m. m. med 306,814 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 104—110 av åberopade statsrådsprotokollet.

Anslaget var i riksstaten för år 1922 upptaget med 306,414 kronor. Till förstärkning av detta ansiag anvisade nästlidet års riksdag å tilläggsstat för samma år ett anslag av 214,180 kronor.

För tiden 1 januari—30 juni 1923 är det ordinarie anslaget i riksstaten upptaget med 153,407 kronor och förstärkningsanslaget med 203,300 kronor.

Kungl. Maj:t har nu beträffande budgetåret 1923—1924 föreslagit, att det ordinarie anslaget måtte upptagas med 306,814 kronor och förstärkningsanslaget med 302,686 kronor.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot vad Kungl. Maj:t sålunda föreslagit, får beträffande det ordinarie anslaget hemställa,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till skrivmaterialier, expenser, bränsle, lyse m. m. med 306,814 kronor.

28:o) Under hänvisning till vad utskottet under närmast föregående punkt anför hemställer utskottet,

Förstärkning
av expens-
anslaget.

[28.]

att riksdagen må till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till skrivmaterialier, expenser, bränsle, lyse m. m. för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 302,686 kronor.

29:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 29) att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till skrivmaterialier m. m. vid trupperförbanden med 163,250 kronor.

Skrivmateri-
alier m. m.
vid trupper-
förbanden.

[29.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 111—113 av åberopade statsrådsprotokollet.

Ordinarie reservationsanslaget till skrivmaterialier m. m. vid trupperförbanden var i riksstaten för år 1922 upptaget med 163,250 kronor. Till förstärkning av detta anslag anvisade nästlidet års riksdag å tilläggsstat för samma år ett anslag av 228,610 kronor.

I riksstaten för tiden 1 januari—30 juni 1923 är det ordinarie anslaget upptaget med 81,625 kronor och förstärkningsanslaget med 114,300 kronor.

Kungl. Maj:t har nu under det ordinarie anslaget för budgetåret 1923—1924 äskat ett belopp av 163,250 kronor och till förstärkning av samma anslag ett belopp av 211,413 kronor.

Mot Kungl. Maj:ts ifrågavarande anslagsäskanden har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet får beträffande det ordinarie anslaget hemställa,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till skrivmaterialier m. m. vid trupperförbanden med 163,250 kronor.

Förstärkning
av ordinarie
reservations-
anslaget till
skrivmateri-
alier m. m.
vid trupp-
förbanden.

[30.]

30:o) Under hänvisning till vad utskottet under närmast föregående punkt anfört hemställer utskottet,

att riksdagen må till *förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till skrivmaterialier m. m. vid truppförbanden* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 211,413 kronor.

Trycknings-
kostnader.

[31.]

31:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 31) att i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till tryckningskostnader med 300,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 114—116 av åberopade statsrådsprotokollet.

Ordinarie förslagsanslaget till tryckningskostnader var till och med år 1922 i riksstaten upptaget med 120,500 kronor samt är i riksstaten för tiden 1 januari—30 juni 1923 uppfört med 150,000 kronor.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till tryckningskostnader med 300,000 kronor.

Vissa arbeten
å mobilise-
ringsverket.

[32.]

32:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 32) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad tidigare ägt rum, till bestridande av kostnader för *vissa arbeten å mobiliseringsverket* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 35,000 kronor.

General-
stabens över-
siktskarta
över Sverige.

[33.]

33:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 33) hemställer utskottet,

att riksdagen må av det för *fortsättande av arbetena för utgivande av generalstabens översiktskarta över Sverige* i skalan 1:400,000 utav 1922 års riksdag beviljade anslag, 18,500 kronor, för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa återstoden, 11,500 kronor.

D. Förplägnad, intendenturmateriel, remontering, övningar m. m.

34:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 34) att i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till mathållning med 9,683,334 kronor. Mathållning.
[34.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 118—121 av åberopade statsrådsprotokollet.

Mathållningsanslaget beräknades under en följd av år efter 60 öre för man och tjänstgöringsdag. Då det på detta sätt beräknade ordinarie anslagsbeloppet under kristiden visade sig alldeles otillräckligt för bestridande av kostnaderna för mathållning vid armén, anvisades särskilda extra anslag för det ordinarie anslagets förstärkning. Vid beräkning av förstärkningsanslaget för år 1922 utgick man från en portionskostnad av sammanlagt 1 krona per man och dag.

För tiden 1 januari—30 juni 1923 har medelsbehovet beräknats efter 90 öre för man och dag; och har det anvisade beloppet, 4,041,132 kronor, i sin helhet upptagits såsom ordinarie anslag.

Det av Kungl. Maj:t nu äskade anslaget är beräknat efter en portionskostnad av 80 öre för man och dag.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till mathållning med 9,683,334 kronor.

35:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 35) att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till munderingsutrustning med 4,237,613 kronor. Munderings-
utrustning.
[35.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 121—124 av åberopade statsrådsprotokollet.

Anslaget, som under en följd av år beräknats efter 33 öre om dagen för varje man och 10 öre om dagen för varje häst, har upptagits för år 1922 med 3,778,853 kronor och för första halvåret 1923 med 1,602,848 kronor. Till förstärkning av ordinarie munderingsanslaget hava härutöver anvisats extra anslag, beräknade efter 17 öre om dagen för varje man och 5 öre om dagen för varje häst och uppgående för år 1922 till 1,942,815 kronor och för första halvåret 1923 till 823,800 kronor.

Såväl det av Kungl. Maj:t nu äskade ordinarie anslaget som det till förstärkning av samma anslag begärda belopp är beräknat efter ovan angivna grunder.

Då utskottet icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, får utskottet beträffande det ordinarie anslaget hemställa,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till munderingsutrustning med 4,237,613 kronor.

Förstärkning
av anslaget
till munde-
ringsustrust-
ning.

[36.]

36:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 36) och under hänvisning till vad utskottet under närmast föregående punkt anfört, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till munderingsutrustning* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 2,179,327 kronor.

Intendentur-
anslaget.

[37.]

37:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 37) att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till kasernutredning, intendenturfordon m. m. med 1,746,905 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 124—131 av åberopade statsrådsprotokollet.

Anslaget har för år 1922 upptagits med 1,683,622 kronor och för tiden 1 januari—30 juni 1923 med 716,734 kronor. Härutöver hava till förstärkning av förevarande anslag anvisats 213,553 kronor för år 1922 och 89,800 kronor för första halvåret 1923.

Såväl det av Kungl. Maj:t äskade ordinarie anslaget som förstärkningsanslaget är beräknat efter förut följda grunder.

Utskottet, som icke haft något att erinra beträffande Kungl. Maj:ts förslag, får beträffande det ordinarie anslaget hemställa,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till kasernutredning, intendenturfordon m. m. med 1,746,905 kronor.

Förstärkning
av intenden-
turanslaget.

[38.]

38:o) Under hänvisning till vad utskottet under närmast föregående punkt anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till kasernutredning, intendenturfordon*

m. m. för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 242,084 kronor.

39:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 39) att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt vid truppförbanden med 2,300,000 kronor.

Bränsle-
anslaget.
[39.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 132—135 av åberopade statsrådsprotokollet.

Ifrågavarande ordinarie reservationsanslag har i riksstaten för vart och ett av åren 1920, 1921 och 1922 upptagits med 2,305,316 kronor. På grund av anslagets otillräcklighet hava förstärkningsanslag måst anvisas. Sålunda anvisades för år 1922 såsom förstärkningsanslag 3,400,000 kronor. För första halvåret 1923 är ordinarie bränsleanslaget upptaget med 1,150,000 kronor, varjämte såsom förstärkningsanslag för samma tid anvisats 1,500,000 kronor.

Kungl. Maj:t har nu för budgetåret 1923—1924 äskat ett ordinarie anslag av 2,300,000 kronor samt till detsamma förstärkande ett belopp av 2,000,000 kronor.

Mot Kungl. Maj:ts ifrågavarande anslagsäskanden har utskottet icke haft något att erinra.

Utskottet får beträffande det ordinarie anslaget hemställa,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt vid truppförbanden med 2,300,000 kronor.

40:o) Under hänvisning till vad utskottet under närmast föregående punkt anfört får utskottet hemställa,

Förstärkning
av bränsle-
anslaget.

[40.]

att riksdagen må till *förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt vid truppförbanden* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 2,000,000 kronor.

41:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 41) att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till remontering med 565,750 kronor.

Remontering.

[41.]

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 135—145.

Uti en inom andra kammaren av herr *D. Poppius m. fl.* väckt motion (nr 148) har vidare föreslagits att riksdagen måtte besluta om inköp av det antal remonter, som med en kassationsprocent av 9 erfordras för vidmakthållande av det nu befintliga hästantalet.

Beträffande de av motionärerna till stöd för deras förslag anförda skäl får utskottet hänvisa till motionen.

Ordinarie reservationsanslaget till remonter var i riksstaten för år 1922 upptaget med 934,350 kronor. För första halvåret 1923 är för ändamålet å riksstaten anvisat ett belopp av 567,500 kronor, avsett bland annat för inköp av 500 remonter.

Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag innebär, att jämväl för budgetåret 1923—1924 skulle inköpas ett antal av 500 remonter efter ett medelpris av 1,000 kronor.

Till grund för medelsbehovets uppskattande har lagts följande beräkning:

	Kronor.	Summa kronor.
Utgifter.		
Inköp av remonter.		
500 ersättningsremonter å 1 000 kronor	500,000 —	
Transport-, rese- och diverse kostnader.		
500 remonter å 187 kronor 50 öre	93,750 —	
Omkostnader vid depåerna.		
5 remontdepåer	25,000 —	
Å depå störtade remonter.		
20 remonter å 1,187 kronor 50 öre	23,750 —	642,500 —
Summa kronor	— —	642,500 —
Inkomster.		
Utrangerade stamhästar:		
650 hästar å 95 kronor	61,750 —	
Ersättning för till tjänstehästar uttagna stamhästar.		
10 under tiden 1 juli 1923—30 juni 1924 uttagna hästar å 1 500 kronor	15,000 —	76,750 —
Återstod kronor	— —	565,750 —

Utskottet har, i avvaktan på resultatet av försvarsrevisionens utredning samt i betraktande av nödvändigheten av att med hänsyn till den statsfinansiella situationen den största sparsamhet iakttages, ansett sig böra stanna vid det av Kungl. Maj:t till inköp föreslagna antalet remonter eller 500. Motionärernas förslag, som avser att ytterligare ett betydande antal remonter skulle inköpas, finner sig utskottet följaktligen icke kunna förorda.

Utskottets
yttrande.

Jämväl i övrigt ansluter sig utskottet till Kungl. Maj:ts förslag.
Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen med avslag å den av herr D. Poppius m. fl. väckta motionen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till remontering med 565,750 kronor.

42:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 42) får utskottet — under erinran att förevarande anslag beräknats efter enahanda grunder, som av 1922 års riksdag tillämpas i avseende å anslaget för första halvåret 1923 — hemställa,

Furagering.
[42.]

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till furagering med 4,715,453 kronor.

43:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 43) att för drift och underhåll av personautomobiler för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra förslagsanslag av 60,000 kronor.

Drift och
underhåll av
person-
automobiler.

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 147 —157.

[43.]

Uti sin skrivelse nr 4 A omförmälde 1922 års riksdag, att riksdagens vederbörande utskott med stöd av 46 § riksdagsordningen infordrat arméförvaltningens yttrande rörande användningen av de personautomobiler, som för det dåvarande funnes i bruk, ävensom rörande de besparingar å andra anslag under fjärde huvudtiteln, som genom användningen av dessa automobiler kunde uppstå. Av de uppgifter, utskottet sålunda införskaffat, ville det synas, som om alltför stora kostnader åsamkades statsverket genom dessa automobiler, utan att i allmänhet motsvarande nytta och fördelar ernåddes. Det syntes jämväl riksdagen mindre lämpligt, att staten tillhandahölle vissa högre officerare

samtidigt automobil och tjänstehäst. Riksdagen hade med hänsyn härtill ansett sig böra begära en fullständig utredning rörande behovet och användningen av ifrågavarande automobiler, huruvida statens nuvarande kostnader för dem kunde anses uppvägas av motsvarande fördelar, samt om icke kostnaderna för de tjänsteresor, vid vilka dessa automobiler komme till användning, skulle kunna nedbringas genom användandet av andra fortskaffningsmedel.

Sedan med anledning av detta riksdagens uttalande utredning verkstälts, har Kungl. Maj:t ansett sig böra föreslå, att för budgetåret 1923—1924 måtte i likhet med vad tidigare varit fallet anvisas anslag för drift och underhåll av personautomobiler. Anslaget, som borde avses för högst 10 för de högre militära staberna samt arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse avsedda automobiler ävensom för de automobiler, som erfordrades vid fälttelegrafkåren för vissa tekniska uppgifter, har ansetts böra upptagas med 60,000 kronor samt i likhet med vad hittills ägt rum erhålla förslagsanslags natur.

I samband med anslagskravet har departementschefen meddelat att framställning förväntades komma att göras hos Kungl. Maj:t om anskaffande av ytterligare två personautomobiler, avsedda för andra och femte arméfördelningarnas staber, vilka nu sakna sådana.

Utskottets
yttrande.

Utskottet har av den lämnade utredningen icke funnit sig övertygat om att de dryga kostnader, statsverket åsamkas för drift och underhåll av de för vissa högre staber samt arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse avsedda automobilerna, verkligen uppvägas av häremot svarande nytta och fördelar. När därtill ifrågasatts att nu utöka den för de högre staberna avsedda automobilparken, har utskottet ansett sig böra föreslå att åtgärder vidtagas för att ifrågavarande anslag allenast disponeras i sådan utsträckning, som kan anses vara av behovet oundgängligen påkallad och som icke för statens del kan medföra mindre nödvändiga utgifter.

Utskottet vill till en början i detta hänseende för de högre stabernas del framhålla, att något anskaffande av automobiler för andra och femte arméfördelningarnas staber icke synes böra ifrågakomma. För andra arméfördelningens stab synes, vid de tillfällen, då så kan anses nödvändigt, automobil kunna ställas till förfogande från Fälttelegrafkårens till Malmslätt förlagda flygkompani. Beträffande femte arméfördelningens stab torde från fjärde arméfördelningen, vars stab disponerar tvenne automobiler, sådan kunna vid behov disponeras eller ock de automobiler, som uppstälts vid Fälttelegrafkårens avdelningar i Stockholm, tillfälligtvis disponeras.

Vad därefter angår den för arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse avsedda automobilen synes densamma utskottet mindre behöfelig och förutsätter utskottet, att, därest automobilen anses böra bibehållas för sitt nuvarande ändamål, sådana åtgärder med avseende å dess uppställning och drift vidtagas, att kostnaderna för densamma nedbringas till ett minimum.

Vad slutligen angår de för Fälttelegrafkårens tekniska uppgifter avsedda automobilerna, synes visserligen deras antal vara väl stort, men vill utskottet, med hänsyn till vad utskottet ovan anfört i fråga om möjligheten av att tillfälligtvis använda någon av de häri ingående personautomobilerna jämväl för vissa stabers räkning, icke nu ifrågasätta någon minskning av deras antal.

Genom de inskränkningar, utskottet föreslagit; och då utskottet utgår från att av Kungl. Maj:t sådana anordningar vidtagas att kostnaderna för ifrågavarande automobiler, särskilt de för de högre staberna avsedda, nedbringas i möjligaste mån, har utskottet ansett medelsbehovet under anslaget icke behöva beräknas högre än till 50,000 kronor. I likhet med flertalet för motsvarande ändamål avsedda anslag under lantförsvarets avdelning av huvudtiteln, synes jämväl detta anslag böra erhålla reservationsanslags natur. Härigenom torde också önskvärd sparsamhet vid anslaget disponerande befrämjas.

På grund av vad utskottet sålunda anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må för *drift och underhåll av personautomobiler* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 50,000 kronor.

44:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 44) att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till truppförbandens övningar med 2,030,358 kronor.

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 157—174.

Uti en inom andra kammaren av herr *K. Starbäck m. fl.* väckt motion (nr 110) har vidare hemställts, att riksdagen ville besluta ett anslag till frivilliga övningar med landstormen under budgetåret juli 1923—juni 1924 ävensom att anslaget, i överensstämmelse med arméförvaltningens riksdagspetita beträffande detta samma år, måtte utgå med 95,910 kronor.

I fråga om de skäl, motionären anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

Truppförbandens övningar.

[44.]

Motion.

Förevarande anslag har i riksstaten för år 1922 upptagits med 1,822,463 kronor, varjämte till anslaget förstärkning för samma år anvisats 194,000 kronor.

Kungl. Maj:t har nu föreslagit att anslaget skall beräknas på följande sätt:

	Beräknad kostnad i kronor per dag.	Lejda hästar i dagar.	Ackordhästar i dagar.	Kronor.
I. Hästlega.				
Infanteriet	4 —	5 673	—	22 692 —
”	3 —	—	14 827	44 481 —
Kavalleriet	4 —	2 000	—	8 000 —
Artilleriet	4 —	57 430	—	229 720 —
”	3 50	—	67 532	236 362 —
Ingenjörtrupperna	4 —	13 450	—	53 800 —
”	2 50	—	26 800	67 000 —
Trängen	2 50	—	21 000	52 500 —
Intendenturtrupperna	2 50	—	2 000	5 000 —
Gottgörelse för hästlega enligt särskild förskrift, förslagsvis	—	—	—	10 000 —
Säger för hästlega	—	—	—	729 555 —
II. Befalsövningar				100 000 —
III. Vinterövningar				377 000 —
IV. Truppförbandens övriga övningar.				
vid artilleriet			115 000:—	
” fortifikationen			157 700:—	
” övriga truppslag ävensom för samtliga truppslag gemensamma kostnader			551 103:—	823 803 —
Summa kronor				2 030 358 —

Utskottets
yttrande.

Mot vad Kungl. Maj:t i fråga om detta anslag föreslagit har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Beträffande det motionsvis framställda yrkandet om anslag till frivilliga landstormsövningar, vill utskottet erinra om att varken för år 1922 eller för första halvåret 1923 medel härtill av riksdagen anvisats; och anser sig utskottet, särskilt med hänsyn till rådande statsfinansiella förhållanden, ej heller kunna tillstyrka att något anslag för ändamålet nu beviljas.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, med avslag å ovanberörda av herr Starbäck m. fl. väckta motion, må i enlighet med

Kungl. Maj:ts förslag i riksstaten upptaga ordinare reservationsanslaget till truppförbandens övningar med 2,030,358 kronor.

45:o) I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 45) hemställer utskottet,

att riksdagen må för anordnande av *vinterrekryt-skola vid Södra skånska infanteriregementet* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra förslagsanslag av 44,000 kronor.

Vinterrekryt-skola vid Södra skånska infanteriregementet.

[45.]

46:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom framställda förslag (punkt 46) hemställer utskottet,

att riksdagen må till förhyrande av *sjötransportmateriel för Karlskrona och Vaxholms grenadjärregementens övningar* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 70,000 kronor.

Sjötransportmateriel för övningar.

[46.]

47:o) Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till fält- och fälttjänstövningar har riksdagen redan fattat beslut; varom utskottet velat här

Fält- och fälttjänstövningar.

[47.]

erinra.

48:o) På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48) och med för-mälan att förevarande anslag beräknats efter i huvudsak samma grun-der, som tidigare vunnit tillämpning, hemställer utskottet,

Flygövningar.

[48.]

att riksdagen må för anordnande av *flygövningar* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 477,000 kronor.

E. Sjukvård m. m.

49:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 49) att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till sjuk- och veterinärvård m. m. med 674,831 kronor.

Sjuk- och veterinärvård m. m.

[49.]

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 182—191.

Sjukvårdsanslaget har nu av Kungl. Maj:t beräknats efter i huvudsak enahanda grunder, som senast vunnit tillämpning. Till förstärkning av anslaget har i likhet med vad tidigare ägt rum äskats särskilda medel.

Till grund för medelsbehovets uppskattning har lagts följande beräkning.

Ordinarie anslaget.		Kronor.
I. Sjukvård i allmänhet.		
3 669 700 tjänstgöringsdagar för fast anställt manskap.		
8 434 467 " " värnpliktiga.		
Säger 12 104 167 tjänstgöringsdagar à 0,02 kr. = 242 083:34 eller i jämnt krontal		242 084 —
II. Sanatorievård åt personal vid armén		100 000 —
III. Tandvård		46 050 —
IV. Ögonsjukvård och annan specialsjukvård		51 000 —
V. Läkarevård m. m. enligt § 23 i officersavlöningsreglementet		50 000 —
VI. Underhåll och sjukvårdsmateriel m. m. vid garnisonssjukhusen 1:		
	Ordinarie anslaget.	Extra anslaget.
Stockholm	37 900:—	— = 37 900:—
Karlsborg	10 150:—	3 400:— = 13 550:—
Boden	9 600:—	5 500:— = 15 100:—
Säger för ordinarie anslaget	57 650:—	57 650 —
Säger för det extra anslaget	—	8 900:—
VII. Veterinärvård.		
3 880 212 underhållsdagar à 0,033 kr.		128 047 —
Säger för ordinarie anslaget		674 831 —
Det till förstärkning avsedda extra anslaget.		
I. Sjukvård i allmänhet.		
12 104 167 tjänstgöringsdagar à 0,015 kr. = 181 562:51 eller i jämnt krontal		181 563 —
VI. Underhåll och sjukvårdsmateriel m. m. vid garnisonssjukhusen (se ovan)		8 900 —
VII. Veterinärvård.		
3 880 212 underhållsdagar à 0,015 kr. = 58 203:18 eller i jämnt krontal		58 204 —
Säger för det extra anslaget		248 667 —
Summa kronor		923 498 —

Utskottets
yttrande.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot det sätt varpå medelsbehovet för sjuk- och veterinärvård av Kungl. Maj:t beräknats, får beträffande det ordinarie anslaget hemställa,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till sjuk- och veterinärvård m. m. med 674,831 kronor.

50:o) Under hänvisning till vad utskottet under närmast föregående punkt anfört hemställer utskottet, Förstärkning av sjukvårdsanslaget.

att riksdagen må till *förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till sjuk- och veterinärvård m. m.* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 248,667 kronor. [50.]

51:o) På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 51) hemställer utskottet, Arméns bakteriologiska laboratorium.

att riksdagen må till bestridande av kostnaderna för *arméns bakteriologiska laboratorium* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra förslagsanslag av 2,000 kronor. [51.]

52:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 52) hemställer utskottet, Nytt sjukhus för Upplands artilleriregemente.

att riksdagen må av det för uppförande av *nytt sjukhus för Upplands artilleriregemente* utav 1921 års riksdag beviljade anslag, 350,000 kronor, för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa återstoden, 87,500 kronor. [52.]

53:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 53) att av det för verkställande av *om- och tillbyggnad av garnisonssjukhuset i Boden* utav 1921 års riksdag beviljade anslag, 1,073,000 kronor, för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa ett belopp av 340,000 kronor. Garnisons-sjukhuset i Boden.

[53.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 193—195.

Departementschefen har under denna punkt anfört följande:

»Genom beslut den 11 augusti 1922 har Kungl. Maj:t bemyndigat arméns kasernbyggnadsnämnd att gå i författning om utförande av här ifrågavarande byggnadsarbeten. Därmed torde nämnden bliva sysselsatt utöver den tid, inom vilken den beräknas kunna hava slutfört sina i enlighet med beslut av 1907 års riksdag givna uppdrag. Jag finner

mig därför böra i detta sammanhang beröra frågan om kasernbyggnadsnämndens ställning.

Arméns kasernbyggnadsnämnd tillkom efter vissa utredningar, som föranletts av i skrivelse från 1906 års riksdag uttalad mening, att beträffande kasernbyggnaderna civila element i större utsträckning, än dittills skett, borde anlitas. Vid 1907 års riksdag bifölls Kungl. Maj:ts förslag om tillsättandet av en kasernbyggnadskommission med uppdrag att, enligt de bestämmelser, Kungl. Maj:t meddelade, såväl tekniskt som ekonomiskt omhändervisa de arbeten, som vore förenade med planläggningen och utförandet av de femton återstående ännu icke påbörjade etablissemangen för infanteriet, ävensom av andra arbeten för armén, vilkas utförande av Kungl. Maj:t komme att överlämnas till kommissionen under den tid kommissionens verksamhet för uppförandet av nämnda kasernetablissemang fortginge.

De särskilda arbeten, som nämnden före år 1922 fått i uppdrag att utföra, äro: sjukhus för Västernorrlands regemente och Norrlands trängkår samt ammunitionsfabrik med tillhörande bostadshus vid Marieberg. Dessa arbeten äro avslutade. Ännu återstående arbeten vid kasernetablissemangen beräknas vara avslutade inom loppet av första halvåret 1923.

Under år 1922 har kasernbyggnadsnämnden efter beslut av Kungl. Maj:t erhållit följande uppdrag:

- 1) Uppförande av sjukhus för Upplands artilleriregemente;
- 2) Uppförande av tvänne paviljonger m. m. för oroliga sjuka vid Västerviks hospital;
- 3) Om- och tillbyggnad av garnisonssjukhuset i Boden;
- 4) Återuppbyggnad av en genom eldsolycka skadad ekonomibyggnad vid kasernetablissemangen för Kalmar regemente i Eksjö;
- 5) Utförande av grundläggningsarbeten m. m. för rikshospitalet i Hälsingborg.

De beslut, som avses i punkterna 2 och 5, hava av Kungl. Maj:t fattats på föredragning av chefen för socialdepartementet, övriga beslut på föredragning av chefen för försvarsdepartementet. Med undantag för under 4) omförmålt uppdrag hava uppdragen givits, sedan av kasernbyggnadsnämnden uppgjorda kostnadsberäkningar prövats samtidigt med ingivna entreprenadanbud. Återuppbyggandet av ekonomibyggnaden i Eksjö ansågs böra påbörjas utan den tidspillan, som infordrandet av entreprenadanbud skulle hava vållat.

Då jag förordat, att de under 1), 3) och 4) omförmålda uppdrag skulle lämnas kasernbyggnadsnämnden, har jag därvid beaktat även den syn-

punkten, att arméns kasernbyggnadsnämnd icke borde upplösas, utan att dessförinnan en noggrann omprövning ägt rum, huruvida även för framtiden behov kunde anses föreligga av ett sådant organ för byggnadsverksamhet, som staten under mer än femton år ägt i kasernbyggnadsnämnden. Klart är nämligen, att man, om ett sådant behov föreligger, bör hava möjlighet att tillgodogöra sig kasernbyggnadsnämndens organisation och erfarenheter. Den ifrågasatta omprövningen synes böra äga rum inom sådan tid, att resultatet kan föreläggas nästa års riksdag. Jag förutsätter, att under tiden nämndens organisation och administration noga anpassas till omfattningen av dess arbetsuppgifter.»

Utskottet, som ansluter sig till vad departementschefen anfört i fråga om kasernbyggnadsnämndens fortsatta verksamhet, har icke funnit anledning till erinran mot vad under denna punkt föreslagits, och hemställer alltså,

Utskottets
yttrande.

att riksdagen må av det för verkställande av *om- och tillbyggnad av garnisonssjukhuset i Boden* utav 1921 års riksdag beviljade anslag, 1,073,000 kronor, för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa ett belopp av 340,000 kronor.

54:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 54) hemställer utskottet,

att riksdagen må till befrämjande av det *frivilliga sjukvårdsväsendet i krig* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 25,000 kronor.

Frivilliga
sjukvårds-
väsendet
i krig.
[54.]

F. Vapen och ammunition.

55:o) Beträffande Kungl. Maj:ts framställningar om anslag under rubriken »Vapen och ammunition» (punkterna 55—61) har riksdagen redan fattat beslut; varom utskottet velat här

erinra.

Anslag under
rubriken
»Vapen och
ammunition»
i statsverks-
propositionen
[55—61.

56:o) Uti en inom första kammaren av friherre *H. Fleming* väckt motion (nr 81) har hemställts att riksdagen ville för budgetåret $1/7$ 1923— $30/6$ 1924 bevilja ett reservationsanslag av kronor 1,000,000 till anskaffning från inhemska verkstäder av artillerimateriel enligt i motionen angivna grunder och av de typer, som må komma att av vederbörande myndigheter eller Kungl. Maj:t bestämmas.

Motion ang.
anskaffning
av artilleri-
materiel.

Beträffande ifrågavarande framställning, kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet velat härmed för riksdagen

anmäla.

G. Byggnader och ingenjörmateriel.

Byggnads-
anslaget.
[62.]

57:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 62) *dels* i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till byggnader, övningsfält och skjutbanor med 2,118,900 kronor, *dels ock* medgiva, att till förbättring av uppvärmningsanordningarna inom Göta artilleriregementes kasernetablissemang må av ordinarie reservationsanslaget till byggnader, övningsfält och skjutbanor disponeras högst 45,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 209—213.

Anslaget har för år 1922 upptagits med 2,065,700 kronor och för tiden 1 januari—30 juni 1923 med 1,044,000 kronor, motsvarande för helt år ett belopp av 2,088,000 kronor. För vardera av nyssnämnda budgetperioder har därjämte anvisats ett förstärkningsanslag å enahanda belopp som det ordinarie anslaget.

Kungl. Maj:t har nu föreslagit att det ordinarie anslaget skall upptagas med ett till 2,118,900 kronor förhöjt belopp, enär underhållet av de maskinella anordningarna vid vätgasverket i Boden, vilket hittills bestritts av särskilt anslag, ansetts böra utgå av byggnadsanslaget samt ökade underhållsmedel enligt vedertagna grunder beräknats för vissa äldre byggnader ävensom särskilt belopp för vissa nya byggnader.

Till anslagets förstärkning för budgetåret 1923—1924 har äskats 1,589,175 kronor, motsvarande 75 procent av det ordinarie anslaget.

Utskottets
yttrande.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot det sätt, varpå medelsbehovet för ifrågavarande ändamål av Kungl. Maj:t beräknats.

Beträffande ordinarie byggnadsanslaget hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till byggnader, övningsfält och skjutbanor med 2,118,900 kronor,

b) medgiva, att till förbättring av uppvärmningsanordningarna inom Göta artilleriregementes kasernetablissemang må av ordinarie reservationsanslaget till byggnader, övningsfält och skjutbanor disponeras högst 45,000 kronor.

58:o) Under hänvisning till vad utskottet under närmast föregående punkt anfört hemställer utskottet,

Förstärkning
av byggnads-
anslaget.

[63.]

att riksdagen må till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till byggnader, övningsfält och skjutbanor för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 1,589,175 kronor.

59:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 64) hemställer utskottet,

Kostnader för
det påbörjade
kasernetablissemang
för Södra
skånska
infanteri-
regementet.

[64.]

att riksdagen må för bestridande av de särskilda kostnader, som blivit en följd av uppskjutande tillsvidare av arbetna å uppförande av kasernetablissemang för Södra skånska infanteriregementet, för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 16,000 kronor.

60:o) På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 65) hemställer utskottet,

Vattentorn
för flygkom-
paniet å
Malmslätt.

[65.]

att riksdagen må till uppförande av ett vattentorn jämte pumpstation vid flygkompaniets etablissemang å Malmen för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 55,000 kronor.

61:o) I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 66) hemställer utskottet,

Vissa arbeten
vid skjut-
skolan å
Rosersberg.

[66.]

att riksdagen må till bestridande av kostnaderna för vissa arbeten vid infanteriskjutskolan å Rosersberg för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 165,000 kronor.

Utvidgad
elektrifiering
av Bodens
fästning.
[67.]

62:o) Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anvisande av anslag för utvidgad elektrifiering av Bodens fästning kommer utskottet att framdeles avgiva yttrande; vilket utskottet velat härmed för riksdagen

anmäla.

Elektrifiering
av Livgardets
till häst
kasern-
etablissemang.
[68.]

63:o) På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 68) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *elektrifiering av Livgardets till häst kasernetablissemang* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 82,500 kronor.

Ingenjör-
materiel utom
flygmateriel.
[69.]

64:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 69) att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till ingenjörmateriel utom flygmateriel med 86,600 kronor.

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 220—222.

Anslaget, som beräknats efter de före kristidens inträde rådande prisförhållandena, upptogs för vart och ett av åren 1920, 1921 och 1922 med 124,100 kronor. Av detta belopp beräknades 37,500 kronor för underhåll av flygmaterielen. Till förstärkning av de för den övriga ingenjörmaterielen under det ordinarie anslaget beräknade medel, (124,100 — 37,500 =) 86,600 kronor, anvisade riksdagen å tilläggsstat för år 1920 103,920 kronor samt för vart och ett av åren 1921 och 1922 86,600 kronor.

Kungl. Maj:t har nu föreslagit, att det ordinarie anslaget skall upptagas i riksstaten med samma belopp, som tidigare beräknats eller 86,600 kronor.

Såsom anslagsförstärkning hava äskats 67,400 kronor.

Utskottets
yttrande.

Kungl. Maj:ts förslag i fråga om beräkningen av medelsbehovet till ifrågavarande ändamål har icke föranlett någon erinran från utskottets sida.

Beträffande det ordinarie anslaget hemställer utskottet,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till ingenjörmateriel utom flygmateriel med 86,600 kronor.

65:o) Under hänvisning till vad utskottet under närmast föregående punkt anfört hemställer utskottet,

att riksdagen må till *förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till ingenjörmateriel utom flygmateriel* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 67,400 kronor.

Förstärkning
av anslaget
till ingenjör-
materiel utom
flygmateriel.

[70.]

66:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 71) får utskottet — under erinran att till underhåll av flygmaterielen senast beräknats ett årsanslag av 537,500 kronor — hemställa,

att riksdagen må till *underhåll av flygmaterielen* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 740,000 kronor.

Underhåll
av flyg-
materielen.

[71.]

67:o) På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 72) hemställer utskottet,

att riksdagen må av det för *krigsbromaterielens förstärkning* utav 1921 års riksdag beviljade anslag, 90,000 kronor, för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa ett belopp av 30,000 kronor.

Krigsbro-
materielens
förstärkning.

[72.]

68:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 73) hemställer utskottet,

att riksdagen må av det för *komplettering av viss materiel vid Fälttelegrafkåren* utav 1921 års riksdag beviljade anslag, 60,000 kronor, för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa återstoden, 30,000 kronor.

Komplettering
av viss
materiel.

[73.]

69:o) I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 74) hemställer utskottet,

att riksdagen må av det för *anskaffning av förlag av materialier för flygplantillverkning* utav 1921 års riksdag beviljade anslag, 60,000 kronor, för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa återstoden, 15,000 kronor.

Förlag av
materialier
för flygplan-
tillverkning.

[74.]

Anskaffning
av fall-
skärmar.

[75.]

70:o) På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 75) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *anskaffning av fallskärmar* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 11,400 kronor.

H. Diverse.

Ersättning för
rustning och
rotering.

[76.]

71:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 76) att i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till ersättning för rustning och rotering med 460,000 kronor.

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 226 och 227.

Ordinarie förslagsanslaget till ersättning för rustning och rotering var i riksstaten för år 1922 upptaget med 400,000 kronor. För tiden 1 januari—30 juni 1923 har anslaget — enär utbetalningar från det samma äga rum uteslutande under senare delen av kalenderåret — upptagits utan angivet belopp.

Sedan under år 1922 verkställts ny uppskattning av rustnings- och roteringsbesvärens värde, hava från vederbörande länsstyrelser infordrats uppgifter å sammanlagda beloppen av de utav länsstyrelserna fastställda nya värdena å rustnings- och roteringsbesvären. Enligt de inkomna uppgifterna uppgå dessa värden till sammanlagt 473,135 kronor 24 öre.

På grund av berörda uppgifter och med hänsyn till den successivt skeende avgången av personal och hästar har anslaget till ersättning för rustning och rotering för budgetåret 1923—1924 av Kungl. Maj:t ansetts böra beräknas till 460,000 kronor.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till ersättning för rustning och rotering med 460,000 kronor.

Extra
utgifter.

[77.]

72:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 77) får utskottet — under erinran att årsanslaget till extra utgifter senast utgjort 615,000 kronor — hemställa,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till extra utgifter med 415,000 kronor.

73:o) På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 78) får utskottet — under erinran att kommittéanslaget senast beräknats efter ett årsbehov av 200,000 kronor — hemställa,

Kommittéer
och utred-
ningar.
[78.]

att riksdagen må
a) i riksstaten uppföra anslaget till kommittéer och utredningar genom sakkunniga såsom reservationsanslag,
b) upptaga nämnda anslag med ett belopp av 80,000 kronor.

74:o) I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 79) hemställer utskottet,

att riksdagen må för beredande av *semester åt vid lantförsvaret anställda arbetare* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra förslagsanslag av 100,000 kronor.

Semester åt
vid lantför-
svaret an-
ställda
arbetare.
[79.]

III. Sjöförsvaret.

A. Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.

75:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 80) att, med godkännande av det vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 8 januari 1923 fogade förslag till stat för marinförvaltningen att tillämpas under tiden 1 juli 1923—30 juni 1924, i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till marinförvaltningen med 222,670 kronor.

Marinförvalt-
ningen.
[80.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 229—231 av åberopade statsrådsprotokollet.

Ordinarie förslagsanslaget till marinförvaltningen var i riksstaten för år 1922 upptaget med ett belopp av 222,670 kronor. För tiden 1 januari—30 juni 1923 är anslaget uppfört med hälften av berörda belopp eller med 111,335 kronor.

Till förstärkning av arbetskrafterna i marinförvaltningen m. m. uppfördes å extra stat för år 1922 ett förslagsanslag, högst, 65,000 kronor. I riksstaten för tiden 1 januari—30 juni 1923 finnes för motsvarande ändamål under titel marinförvaltningens verksamhet uppfört ett förslagsanslag, högst, 32,500 kronor.

Det ordinarie anslaget till marinförvaltningen har av departementschefen ansetts böra för budgetåret 1923—1924 upptagas med enahanda belopp som för år 1922. Beträffande anslaget till marinförvaltningens verksamhet föreslås däremot en nedsättning till 35,000 kronor på grund av ifrågasatt minskning av extra arbetskrafterna inom ämbetsverket.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot vad Kungl. Maj:t sålunda föreslagit, får beträffande det ordinarie anslaget till marinförvaltningen hemställa,

att riksdagen må, med godkännande av det vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 8 januari 1923 fogade förslag till stat för marinförvaltningen att tillämpas under tiden 1 juli 1923—30 juni 1924, i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till marinförvaltningen med 222,670 kronor.

Marinförvaltningens verksamhet.

76:o) Under hänvisning till vad utskottet under närmast föregående punkt anfört får utskottet hemställa,

[81.]

att riksdagen må till upprätthållande av *marinförvaltningens verksamhet* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag å 35,000 kronor.

Avlöningsanslaget.

[82.]

77:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 82) *dels* godkänna de vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 8 januari 1923 fogade förslag till stater för flottans officerskår, flottans underofficerskår, flottans sjömanskår och flottans skeppsgossekår, kustartilleriets officerskår, kustartilleriets underofficerskår, kustartilleriets manskap m. fl., mariningenjörkåren, marinintendenturkåren, marinläkarkåren, flottans ecklesiastikstat och flottans poliskår m. fl., vid marininstaben anställd personal, sjörullföringsbefälhavare med biträden, sjökrigshögskolan, sjökrigsskolan, marinintendentensskolan och skeppsgosseskolorna, att gälla under tiden 1 juli 1923—30 juni 1924, *dels* godkänna de i en vid nyssnämnda protokoll fogad »Förteckning över i stat icke uppförda arvoden m. m.» under rubriken »A. Arvoden till ordinarie befattningshavare med avlöning från anslag under fjärde huvudtiteln, sjöförsvaret

m. fl.» upptagna arvoden, *dels ock* upptaga ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal vid kårer och stater m. fl. med 15,578,400 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 232—240 av åberopade statsrådsprotokollet.

Ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal vid kårer och stater m. fl. var för år 1922 upptaget med 15,903,000 kronor och är i riksstaten för tiden 1 januari—30 juni 1923 uppfört med 7,868,000 kronor.

Anslagsbehovet för budgetåret 1923—1924 har beräknats med utgångspunkt från följande tablå:

	Kronor.	Kronor.	Summa kronor.
A. Avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater för:			
Kårer och stater m. m.			
Flottans officerskår, flottans underofficerskår, flottans sjömanskår och flottans skeppsgossekår	12 615 882 —		
Kustartilleriets officerskår, kustartilleriets underofficerskår, kustartilleriets manskap m. fl.	3 689 216 —		
Mariningenjörkåren, marinintendenturkåren, marinläkarkåren, flottans ecklesiastikstat och flottans poliskår m. fl.	1 543 191 —		
Vid marininstaben anställd personal	13 380 —		
Sjörullföringsbefälhavare med biträden	32 490 —	17 894 159 —	
Undervisningsverken.			
Sjökrigshögskolan	28 692 50		
Sjökrigsskolan	42 168 —		
Marinintendentskolan	10 830 —		
Skeppsgossekolorna	80 036 —	161 726 50	18 055 885 50
B. Felräkningspenningar, förslagsvis	—	—	2 400 —
C. Båtsmanskompanierna, förslagsvis	—	—	500 —
D. Månadslön, arvoden m. m. till personal vid flottans sjukhus i Karlskrona, högst	—	—	40 000 —
E. Arvoden m. m. enligt förteckning	—	—	107 188 —
F. Oförutsedda utgifter för uppehållande tillfälligtvis av uppborrdsmannabefattningar m. m. samt för eventuellt behövliga ändringar i arvoden, förslagsvis	—	—	12 000 —
G. Ålderstillägg, förslagsvis	—	—	12 000 —
Summa kronor	—	—	18 229 973 50

Med anledning av den sänkning av det fast anställda manskapets avlöning, som beslutats av 1922 års riksdag, har det ovan beräknade beloppet ansetts kunna minskas med i runt tal 300,000 kronor, varjämte en ytterligare minskning med 12 procent kunnat äga rum på grund av förefintliga vakanser. Med hänsyn slutligen till inflytande ersättningar för tjänstebostäder, har anslaget kunnat reduceras med ytterligare 200,000 kronor. Avlöningsanslaget har på grund av nämnda förhållanden av Kungl. Maj:t föreslagits att utgå med ett belopp av 15,578,400 kronor.

Utskottets
yttrande.

Utskottet har icke funnit anledning till annan erinran mot Kungl. Maj:ts förslag än att på grund av den utav utskottet under punkt 5:o här ovan (arméns avlöningsanslag) förordade sänkningen från 750 till 600 kronor av grundavlöningen för det fast anställda manskapet vid såväl armén som marinen en minskning i det av Kungl. Maj:t föreslagna anslagsbeloppet med omkring 75,000 kronor torde vara möjlig.

Anslaget skulle härigenom kunna för budgetåret 1923—1924 upptagas med i avrundat tal 15,500,000 kronor.

På grund av vad utskottet sålunda anfört hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna de vid statsrådsprotokollet den 8 januari 1923 fogade förslag till stater för flottans officerskår, flottans underofficerskår, flottans sjömanskår och flottans skeppsgossekår, kustartilleriets officerskår, kustartilleriets underofficerskår, kustartilleriets manskap m. fl., mariningenjörkåren, marinintendenturkåren, marinläkarkåren, flottans ecklesiastikstat och flottans poliskår m. fl., vid marinstaben anställd personal, sjörullföringsbefälhavare med biträden, sjökrigshögskolan, sjökrigsskolan, marinintendentskolan och skeppsgosseskolorna, att gälla under tiden 1 juli 1923—30 juni 1924,

b) godkänna de i en vid samma protokoll fogad »Förteckning över i stat icke uppförda arvoden m. m.» (se Bil. 75) under rubriken »A. Arvoden till ordinarie befattningshavare med avlöning från anslag under fjärde huvudtiteln, sjöförsvaret, m. fl.» upptagna arvoden,

c) upptaga ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal vid kårer och stater m. fl. med 15,500,000 kronor.

78:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 83) att för anställande av extra biträden å flottans stationer och inom kustfästningarna för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag å 75,000 kronor.

Extra biträden å flottans stationer och inom kustfästningarna.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 240 och 241 av återopade statsrådsprotokollet.

[83.]

För ifrågavarande ändamål var i riksstaten för år 1922 uppfört ett anslag av 80,000 kronor och för tiden 1 januari—30 juni 1923 har för ändamålet anvisats ett anslag av 40,000 kronor.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må för anställande av *extra biträden å flottans stationer och inom kustfästningarna* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag å 75,000 kronor.

79:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 84) och under hänvisning till sid. 241 och 242 av återopade statsrådsprotokollet får utskottet hemställa,

Personliga lönetillägg.

[84.]

att riksdagen må, i likhet med vad tidigare varit fallet,

a) medgiva, att marindirektören av 1:a graden i flottan C. E. Richson och flaggkvartermannen i marinen A. G. Sjöqvist må för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924 uppbära personliga lönetillägg i enlighet med de grunder, som av departementschefen angivits i statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 8 januari 1923,

b) till beredande av personliga lönetillägg åt Richson och Sjöqvist för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra förslagsanslag av 3,000 kronor,

c) medgiva, att Sjöqvist för samma tid må åtnjuta det dyrtidstillägg, som skulle tillkommit honom, om han kvarstått vid armén och övergått såsom tyghantverkare till artilleriets tygstat.

80:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 85) att i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till rekryteringskostnader med 196,700 kronor.

Rekryteringskostnader.

[85.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 242—246 av åberopade statsrådsprotokollet.

Ordinarie förslagsanslaget till rekryteringskostnader var i riksstaten för år 1922 upptaget med ett belopp av 166,650 kronor och är i riksstaten för första halvåret 1923 uppfört med 66,400 kronor.

Det av Kungl. Maj:t nu äskade anslaget har beräknats enligt förut tillämpade beräkningsgrunder.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till rekryteringskostnader med 196,700 kronor.

Marinens
reservstat.
[86.]

81:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 86) att, med godkännande av det vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 8 januari 1923 fogade förslag till stat för marinens reservstat att tillämpas under tiden 1 juli 1923—30 juni 1924, i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till marinens reservstat med 39,111 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 246—248 av åberopade statsrådsprotokollet.

Ordinarie förslagsanslaget till marinens reservstat var i riksstaten för år 1922 upptaget med ett belopp av 39,111 kronor. För första halvåret 1923 har anslaget uppförts med hälften härav eller, i avjämnat tal, 19,555 kronor.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må, med godkännande av det vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 8 januari 1923 fogade förslag till stat för marinens reservstat att tillämpas under tiden 1 juli 1923—30 juni 1924, i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till marinens reservstat med 39,111 kronor.

Marinens
reserv-
personal.
[87.]

82:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 87) dels, med godkännande av det vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 8 januari 1923 fogade förslag till stat för marinens reservpersonal att tillämpas under tiden 1 juli 1923—30 juni 1924, i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till marinens reservpersonal med 150,300

kronor, dels ock medgiva, att till de marinens reserv tillhörande officerare, underofficerare och civilmilitära beställningshavare, vilka med rätt till fyllnadspension avgått från beställning å stat, må tillsvidare under tjänstgöring utgå avlöning till belopp, motsvarande skillnaden mellan å ena sidan den lön, vederbörande omedelbart före avgången från aktiv tjänst enligt avlöningsreglementet den 29 juni 1921 för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid armén och marinen ägde uppbära, respektive skulle ägt uppbära, om nämnda reglemente vid tiden för avgången varit gällande, och å andra sidan den sammanlagda pensionsförmån, han vid tjänstgöringstillfället är berättigad att åtnjuta.

Ordinarie förslagsanslaget till marinens reservpersonal var i riksstaten för år 1922 upptaget med ett belopp av 119,017 kronor.

I statsverkspropositionen till 1922 års riksdag framlade Kungl. Maj:t ett för helt år räknat förslag till stat för marinens reservpersonal, att gälla under tiden 1 januari—30 juni 1923. Därvid hemställde Kungl. Maj:t, att riksdagen måtte, med godkännande av berörda statförslag, vilket slutade å ett belopp av 160,926 kronor, upptaga anslaget för första halvåret 1923 med 54,182 kronor.

Denna framställning bifölls av riksdagen.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) med godkännande av det vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 8 januari 1923 fogade förslag till stat för marinens reservpersonal att tillämpas under tiden 1 juli 1923—30 juni 1924, i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till marinens reservpersonal med 150,300 kronor,

b) medgiva, att till de marinens reserv tillhörande officerare, underofficerare och civilmilitära beställningshavare, vilka med rätt till fyllnadspension avgått från beställning å stat, må tillsvidare under tjänstgöring utgå avlöning till belopp, motsvarande skillnaden mellan å ena sidan den lön, vederbörande omedelbart före avgången från aktiv tjänst enligt avlöningsreglementet den 29 juni 1921 för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid armén och marinen

ägde uppbära, respektive skulle ägt uppbära, om nämnda reglemente vid tiden för avgången varit gällande, och å andra sidan den sammanlagda pensionsförmån, han vid tjänstgöringstillfället är berättigad att åtnjuta.

Rese- och
traktaments-
penningar.

[88.]

83:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 88) får utskottet — under erinran, att här ifrågavarande anslag för år 1922 varit upptaget med 100,000 kronor och för första halvåret 1923 med 50,000 — hemställa,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar med 100,000 kronor.

Höjning av
dagtraktamen-
ten.

[89.]

84:o) Under erinran, att för höjning av dagtraktamenten varit uppfört ett anslag av 30,000 kronor i riksstaten för år 1922 och att för ändamålet är upptaget ett belopp av 15,000 kronor i riksstaten för första halvåret 1923, får utskottet, med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 89), hemställa,

att riksdagen må för bestridande av kostnaderna för *höjning av dagtraktamenten* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra förslagsanslag av 30,000 kronor.

Flyttning-
ersättning.

[90.]

85:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 90) att i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till flyttningersättning med 45,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 253 och 254 av åberopade statsrådsprotokollet.

Anslaget var i riksstaten för år 1922 upptaget med ett belopp av 45,000 kronor. För tiden 1 januari—30 juni 1923 har anslaget med hänsyn därtill, att flertalet personalomflyttningar vid marinen regelbundet äga rum under hösten, ansetts kunna begränsas till 12,500 kronor, med vilket belopp anslaget är upptaget i riksstaten för nyssnämnda halvår.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till flyttningersättning med 45,000 kronor.

86:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 91) att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till resestipendier utan angivet belopp.

Rese-
stipendier.
[91.]

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 254.

Uti en inom andra kammaren av herr *B. Holmgren* väckt motion (nr 59) har vidare hemställts, att riksdagen ville i riksstaten för budgetåret 1 juli 1923—30 juni 1924 under avd. 3, Sjöförsvaret, uppföra ordinarie reservationsanslaget till resestipendier med ett belopp av 34,000 kronor.

Motion.

Beträffande de skäl, motionären anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

I riksstaten för år 1922 är förevarande anslag upptaget med 34,000 kronor. För första halvåret 1923 är däremot anslaget i riksstaten uppfört utan angivet belopp.

På grund av det statsfinansiella läget och då departementschefen icke funnit medel till resestipendier oundgängligen nödvändiga för budgetåret 1923—1924, har något anslag nu icke för ändamålet äskats av Kungl. Maj:t.

Med anledning av att, enligt vad utskottet erfarit, understundom uppstått tvekan i fråga om vilka medel rätteligen skola anlitas för kostnaderna för viss resa, vill utskottet i detta sammanhang framhålla, att enligt utskottets mening sådana resor, som föranledas av åtgärder, vilka skola bekostas av vederbörande underhålls- eller anskaffningsanslag, även må bestridas av å dessa anslag anvisade medel.

Utskottet ansluter sig för övrigt till de i statsrådsprotokollet anförda synpunkterna i fråga om förevarande anslag och får alltså — under erinran om att motsvarande anslag för lantförsvaret uppförts utan angivet belopp — hemställa,

Utskottets
yttrande.

att riksdagen med avslag å den av herr *Holmgren* väckta motionen må i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till resestipendier utan angivet belopp.

B. De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning.

87:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 92) att i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till penningbidrag och penningtillskott med 429,300 kronor.

Penningbidrag
och penning-
tillskott.
[92.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 255 och 260 av åberopade statsrådsprotokollet.

Ordinarie förslagsanslaget till penningbidrag och penningtillskott var i riksstaten för år 1922 upptaget med 520,000 kronor. För tiden 1 januari—30 juni 1923 är anslaget uppfört med 274,800 kronor.

Anslaget är nu beräknat enligt förut tillämpade grunder.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till penningbidrag och penningtillskott med 429,300 kronor.

Understöd
åt vissa
värnpliktigas
familjer.

[93.]

88:o) Under erinran, att här ifrågavarande anslag upptagits i riksstaten med 20,000 kronor för år 1922 och med hälften därav för första halvåret 1923, får utskottet med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 93) hemställa,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till understöd åt vissa värnpliktigas familjer med 20,000 kronor.

Inskrivnings-,
mönstrings-
och färd-
kostnader.

[94.]

89:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 94) att i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m. med 125,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 257 och 258 av åberopade statsrådsprotokollet.

Förevarande anslag, som första gången uppförts i riksstaten för år 1922, var i nämnda års riksstat upptaget med ett belopp av 75,000 kronor. För tiden 1 januari—30 juni 1923 har anslaget uppförts med hälften härav eller således med 37,500 kronor.

Den ökning av anslaget, som Kungl. Maj:ts förslag innebär, är föranledd därav, att anslaget för år 1922 visat sig vara upptaget med för lågt belopp.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m. med 125,000 kronor.

C. Undervisning, understöd, expenser m. m.

90:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 95) att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till undervisningsmateriel samt undervisningsanstalter m. m. med 20,621 kronor.

Under-
visnings-
anslaget.

[95.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 258—261 av åberopade statsrådsprotokollet.

Anslaget var i riksstaten för år 1922 upptaget med 20,621 kronor. För tiden 1 januari—30 juni 1923 har anslaget uppförts med ett belopp av 9,410 kronor.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till undervisningsmateriel samt undervisningsanstalter m. m. med 20,621 kronor.

91:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 96) att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till understöd åt föreningar med 23,450 kronor.

Understöd
åt föreningar.

[96.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 261—263 av åberopade statsrådsprotokollet.

I riksstaten för år 1922 uppfördes ett nytt ordinarie anslag, benämnt »Understöd åt föreningar, reservationsanslag», och anvisades under detta anslag ett belopp av 21,550 kronor. För första halvåret 1923 är anslaget uppfört med hälften av det för år 1922 beviljade beloppet eller således med 10,775 kronor.

Utskottet, som icke velat motsätta sig Kungl. Maj:ts förslag, innebärande att från anslaget skola bestridas vissa mindre utgifter, som hittills belastat anslaget till extra utgifter, får hemställa,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till understöd åt föreningar med 23,450 kronor.

92:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 97) dels i riksstaten uppföra anslaget till skrivmaterialier och expenser m. m. såsom

Expens-
anslaget.

[97.]

reservationsanslag, *dels ock* upptaga nämnda anslag med ett belopp av 326,400 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 263—266 av åberopade statsrådsprotokollet.

Anslaget var i riksstaten för år 1922 upptaget med ett belopp av 325,000 kronor och i riksstaten för första halvåret 1923 uppfört med 162,500 kronor.

Till förstärkning av anslaget för år 1922 anvisades å tilläggsstat för samma år ett förslagsanslag, högst, 100,000 kronor. För samma ändamål är för första halvåret 1923 anvisat ett anslag av 50,000 kronor.

Nu har Kungl. Maj:t äskat ett ordinarie anslag å 326,400 kronor och till detsammas förstärkning ett extra anslag av 100,000 kronor.

Kungl. Maj:ts berörda anslagsäskanden hava icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet får beträffande det ordinarie anslaget hemställa,

att riksdagen må

a) i riksstaten uppföra anslaget till skrivmaterialier och expenser m. m. såsom reservationsanslag,

b) upptaga nämnda anslag med ett belopp av 326,400 kronor.

Förstärkning
av expens-
anslaget.

93:o) Under åberopande av vad utskottet under närmast föregående punkt anfört, får utskottet hemställa,

[98.]

att riksdagen må till *förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till skrivmaterialier och expenser m. m.* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 100,000 kronor.

Trycknings-
kostnader.

94:o) Under erinran, att här ifrågavarande anslag upptagits i riksstaten för år 1922 med 80,602 kronor och för första halvåret 1923 med 40,353 kronor, får utskottet med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 99) hemställa,

[99.]

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till tryckningskostnader med 80,674 kronor; dock att i anslagsbeloppet må göras den jämkning, som erfordras för avjämnande av huvudtitelns slutsumma.

95:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 100) att till understödjande av biblioteksverksamheten för underbefäl och manskap vid marinen för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 8,200 kronor.

Biblioteks-
verksamheten
för under-
befäl och
manskap vid
marinen.

[100.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 267 och 268 av åberopade statsrådsprotokollet.

För ifrågavarande ändamål var å extra stat för år 1922 uppfört ett anslag av 8,200 kronor, och är i riksstaten för tiden 1 januari—30 juni 1923 upptaget ett anslag å 4,100 kronor.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till understödjande av *biblioteksverksamheten för underbefäl och manskap vid marinen* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 8,200 kronor.

96:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 101) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad tidigare varit fallet, till *fackutbildningskurs för marinläkarstipendiater över stat och värnpliktiga läkare vid marinen* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 2,500 kronor.

Fackutbild-
ningskurs för
marinläkar-
stipendiater
över stat och
värnpliktiga
läkare vid
marinen.

[101.]

D. Förplägnad, beklädnad m. m.

97:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 102) att i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till förplägnad med 2,762,500 kronor.

Förplägnad.

[102.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 269—272 av åberopade statsrådsprotokollet.

I riksstaten för år 1922 var anslaget uppfört med ett belopp av 2,300,000 kronor. Såsom förstärkning av 1922 års anslag anvisades å tilläggsstat för samma år ett belopp av 1,479,800 kronor. För första halvåret 1923 är anslaget upptaget med 1,690,330 kronor.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag, som innebär, att anslaget beräknats efter ett portionspris av 80 öre i land och 1 krona 52 öre ombord, allt för dag, hemställer utskottet,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till förplägnad med 2,762,500 kronor.

Beklädnad. 98:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 103) att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till beklädnad med 773,300 kronor.

[103.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 272—276 av åberopade statsrådsprotokollet.

Anslaget, som första gången uppförts i riksstaten för år 1922, upptogs då med ett belopp av 1,076,040 kronor. Till förstärkning av anslaget anvisades å tilläggsstat för 1922 ett belopp av 768,700 kronor. För tiden 1 januari—30 juni 1923 är det ordinarie anslaget upptaget med 621,000 kronor, varjämte till detsamma förstärkning anvisats ett belopp av 310,000 kronor.

Nu har Kungl. Maj:t äskat ett ordinarie anslag å 773,300 kronor och ett förstärkningsanslag å 697,000 kronor.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot beräkningen av ifrågavarande anslagsbehov, vilket grundats på en dagskostnad för beklädnad å 60 öre för stammanskap och värnpliktiga samt 55 för skeppsgossar, får beträffande det ordinarie anslaget hemställa,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till beklädnad med 773,300 kronor.

Förstärkning av beklädnadsanslaget. 99:o) Under åberopande av vad utskottet under närmast föregående punkt anfört får utskottet hemställa,

[104.]

att riksdagen må till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till beklädnad för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 697,000 kronor.

Kasernutredningsanslaget. 100:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 105) att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m. med 111,000 kronor.

[105.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 277—279 av åberopade statsrådsprotokollet.

Ifrågavarande anslag var i 1922 års riksstat upptaget till 133,886 kronor, vartill kom ett å tilläggsstat för samma år anvisat förstärkningsanslag å 46,860 kronor. För tiden 1 januari—30 juni 1923 är det ordinarie anslaget upptaget med 77,400 kronor och förstärkningsanslaget med 30,000 kronor.

Kungl. Maj:t har nu beträffande budgetåret 1923—1924 föreslagit, att det ordinarie anslaget uppföres med 111,000 kronor och att till detsamma förstärkning anvisas ett extra anslag av 74,000 kronor, motsvarande 40 procent av hela anslagsbehovet.

Utskottet har icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag och får beträffande det ordinarie anslaget hemställa,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m. med 111,000 kronor.

101:o) Under åberopande av vad utskottet under närmast föregående punkt anfört får utskottet hemställa,

Förstärkning
av kasernut-
redningsan-
slaget.

att riksdagen må till *förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m.* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 74,000 kronor.

[106.]

102:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 107) att *dels* i riksstaten uppföra anslaget till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m. såsom reservationsanslag, *dels ock* upptaga nämnda anslag med ett belopp av 621,000 kronor.

Bränsle-
anslaget.

[107.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 280—285 av åberopade statsrådsprotokollet.

Anslaget, som första gången uppförts i riksstaten för år 1922, upptogs då med ett belopp av 625,085 kronor. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag anvisades såsom förstärkning av anslaget å tilläggsstat för år 1922 ett förslagsanslag, högst, 447,000 kronor. För tiden 1 januari—30 juni 1923 är det ordinarie anslaget uppfört med 350,000 kronor och förstärkningsanslaget med 150,000 kronor.

Nu har Kungl. Maj:t för budgetåret 1923—1924 äskat ett ordinarie anslag av 621,000 kronor och till förstärkning av detsamma ett extra anslag av 440,400 kronor.

Vad Kungl Maj:t sålunda föreslagit har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet får beträffande det ordinarie anslaget hemställa,

att riksdagen må

a) i riksstaten uppföra anslaget till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m. såsom reservationsanslag,

b) upptaga nämnda anslag med ett belopp av 621,000 kronor.

Förstärkning
av bränsle-
anslaget.

103:o) Under åberopande av vad utskottet under närmast föregående punkt anfört får utskottet hemställa,

[108.]

att riksdagen må till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m. för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 440,400 kronor.

E. Övningar.

Flottans
krigsbered-
skap och
övningar.

104:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 109) att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till flottans krigsberedskap och övningar med 4,142,800 kronor.

[109.]

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 285—289.

För åren 1920—1922 har anslaget i riksstaten varit upptaget med 4,027,000 kronor. Därtill hava kommit förstärkningsanslag för täckande av de ökade kostnader för kol, olja och ammunition m. m., som betingats av inträffade prisstegringar.

Vid beräklandet av erforderligt förstärkningsanslag för år 1922 utgick man från de beräkningar, som legat till grund för fastställandet av medelsbehovet för år 1921 till sammanlagt 5,532,000 kronor. Genom nedgång i priserna å kol och olja ansågs en reduktion beträffande medelsbehovet för år 1922 kunna företagas med i runt tal 825,000 kronor. Vidare ansågs, att 6,000 ton kol av ett i kolförrådet vid Stockholms station uppkommet förrådsöverskott kunde utan ersättning disponeras

för flottans övningar, varav uppstode en utgiftsbesparing av 270,000 kronor. Sålunda skulle för år 1922 erfordras [5,532,000 — (825,000 + 270,000) =] 4,437,000 kronor. Då härav under ordinarie titel beviljats 4,027,000 kronor, anvisades återstoden, 410,000 kronor, å tilläggsstat.

För tiden 1 januari—30 juni 1923 är det ordinarie anslaget upptaget med 1,870,020 kronor och såsom förstärkningsanslag anvisat ett belopp av 335,000 kronor.

För budgetåret 1923—1924 har man vid anslagsberäkningen utgått från medelsbehovet för första halvåret 1923 eller 4,880,740 kronor för år. Genom nedgång i priserna på kol och olja samt genom att taga i anspråk ett befintligt förrådsöverskott å 4,500 ton kol har emellertid anslagsbehovet för nu ifrågavarande statsregleringsperiod kunnat nedbringas till 4,523,240 kronor. Däremot har ett belopp av 100,000 kronor ansetts behöfligt för beredande av övning åt den genom rekryteringen ökade numerären av flottans stammanskap.

Av det sålunda för budgetåret erforderliga beloppet, 4,623,240 kronor, hava 4,142,800 kronor ansetts bära upptagas under det ordinarie anslaget, medan återstoden, 480,500 kronor, äskats såsom förstärkningsanslag.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts beräkning av medelsbehovet under budgetåret 1923—1924 för flottans krigsberedskap och övningar.

Beträffande förevarande ordinarie anslag hemställer utskottet,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till flottans krigsberedskap och övningar med 4,142,800 kronor.

105:o) Under hänvisning till vad utskottet under närmast föregående punkt anfört hemställer utskottet,

att riksdagen må till *förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till flottans krigsberedskap och övningar* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 480,500 kronor.

106:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 111) att i riksstaten uppföra ordinarie reservationsanslaget till kustartilleriets krigsberedskap och övningar med 524,400 kronor.

Utskottets
yttrande.

Förstärkning
av flottans
övnings-
anslag.

[110.]

Kust-
artilleriets
krigsbered-
skap och
övningar.

[111.]

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 289—293.

Reservationsanslaget till kustartilleriets krigsberedskap och övningar var i riksstaten för år 1922 upptaget med ett belopp av 495,200 kronor, vilket belopp var beräknat efter det före år 1914 rådande prisläget. Härtill kom ett till förstärkning av anslaget å tilläggsstat för samma år anvisat belopp av 286,900 kronor. Sammanlagt stodo alltså 782,100 kronor till förfogande för de med anslaget avsedda ändamål.

Det ordinarie anslaget har för budgetåret 1923—1924, på grund av att viss materiel tillkommit, ansetts böra ökas till 524,400 kronor. Med utgångspunkt från att kustartilleriets övningar skola hållas i samma utsträckning som under de senaste åren, har förstärkningsanslag äskats till belopp av 255,400 kronor.

Utskottets
yttrande.

Den uppgjorda anslagsberäkningen har icke givit utskottet anledning till erinran.

Beträffande förevarande ordinarie anslag hemställer utskottet,

att riksdagen må i riksstaten uppföra ordinarie reservationsanslaget till kustartilleriets krigsberedskap och övningar med 524,400 kronor.

Förstärkning
av kust-
artilleriets
övnings-
anslag.

[112.]

107:o) Under hänvisning till vad utskottet under närmast föregående punkt anfört hemställer utskottet,

att riksdagen må till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till kustartilleriets krigsberedskap och övningar för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 255,400 kronor.

Krigsövningar
vid kust-
fästningarna.

[113.]

108:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 113) hemställer utskottet,

att riksdagen må enligt oförändrade beräkningsgrunder i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till krigsövningar vid kustfästningarna med 20,000 kronor.

109:o) På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 114) hemställer utskottet,

att riksdagen må enligt oförändrade beräkningsgrunder till *lega och furagering m. m. för hästar vid kustartilleriet* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 75,000 kronor.

Legas och
furagering
m. m. för
hästar vid
kust-
artilleriet.
[114.]

F. Sjukvård.

110:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 115) att i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till sjukvård för marinen med 175,000 kronor.

Sjukvård
för marinen.
[115.]

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 295—301.

Anslaget uppfördes för år 1922 med 119,670 kronor och för tiden 1 januari—30 juni 1923 med 60,000 kronor.

På grund av den höga prisnivån ävensom ökad sjukvård i anledning av influensaepidemier hava under de senaste åren betydande överbetalningar ägt rum å ifrågavarande anslag.

I skrivelse nr 4 A framhöll 1922 års riksdag önskvärdheten av att Kungl. Maj:t vidtog åtgärder i syfte att, bland andra, förevarande anslag erhöles reservationsanslags natur. Härvid uttalade riksdagen, att utgifterna under avsedda anslag syntes för sjöförsvarets vidkommande hava varit proportionsvis större än i fråga om lantförsvarets motsvarande anslag.

Departementschefen har nu erinrat om att marinens sjukvårdsanslag, som tidigare hade karaktär av reservationsanslag, på av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen till 1911 års riksdag gjord framställning från och med år 1912 uppförts såsom förslagsanslag, vilken anslagsnatur detsamma sedermera bibehållit. Denna Kungl. Maj:ts framställning hade varit föranledd av förslag i nämnda syfte av särskilda sakkunniga, som under år 1910 tillkallats för utredning rörande förenkling av marinens redovisningsväsende.

Marinförvaltningen hade med stöd av vunnen erfarenhet ansett starka skäl tala för, att anslaget bibehölls såsom förslagsanslag.

Med avseende å vad marinförvaltningen anfört ville departementschefen förorda, att anslaget, åtminstone intill dess förhållandena å varumarknaden hade stabiliserat sig, fortfarande upptoges såsom förslagsanslag.

Vidkommande anslagsbehovet för budgetåret 1923—1924 hade marinförvaltningen uppskattat detta till 200,000 kronor. Då emellertid marinförvaltningen härvid syntes hava utgått ifrån, att förefintliga vakanser komme att fyllas i större omfattning än vad som kunde förutsättas bliva fallet, samt med hänsyn jämväl därtill, att det av marinförvaltningen för oförutsedda utgifter beräknade beloppet, 50,000 kronor, syntes alltför högt tilltaget, ansåg departementschefen anslagsbehovet för ifrågavarande statsregleringsperiod kunna nedbringas till 175,000 kronor.

Utskottets
yttrande.

Den av marinförvaltningen lämnade motiveringen för förevarande anslags bibehållande såsom förslagsanslag synes utskottet icke vara bindande och sålunda ej giva tillräckligt stöd för den uppfattningen, att hinder föreligger för anslagets förändring till reservationsanslag. Några bärande skäl för att i detta avseende göra en skillnad mellan arméns och marinens sjukvårdsanslag torde enligt utskottets mening icke heller föreligga. Utskottet vill dock icke motsätta sig att, såsom departementschefen ifrågasatt, med förändring av anslagets natur får anstå, till dess förhållandena å varumarknaden stabiliserat sig.

I fråga om anslagets belopp har utskottet ingen erinran att göra. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till sjukvård för marinen med 175,000 kronor.

Andnings-
apparater.

[116.]

111:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 116) hemställer utskottet,

att riksdagen må av det utav 1921 års riksdag till *anskaffning av andningsapparater* beviljade anslaget å 19,865 kronor för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa återstoden eller 9,865 kronor.

G. Flytande materiel och byggnader.

112:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 117) att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till flottans nybyggnad och underhåll med 2,920,000 kronor.

Flottans
nybyggnad
och underhåll.
[117.]

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 303—312.

För år 1922 voro för de behov, som med detta anslag skulle tillgodoses, tillgängliga följande medel:

ordinarie anslag	kronor 2,920,000: —
förstärkningsanslag	» 600,000: —
förstärkningsanslag på tilläggsstat	» 3,032,000: —
	<hr/>
	Summa kronor 6,552,000: —

För tiden 1 januari—30 juni 1923 beräknade Kungl. Maj:t anslagsbehovet till 2,884,700 kronor, vilket belopp i dess helhet i statsverkspropositionen upptogs under det ordinarie anslaget. Riksdagen hade mot förslaget ingen annan erinran än att en uppdelning av anslagsbeloppet å ordinarie och extra stat borde ske. Det ordinarie anslaget upptogs med 1,384,700 kronor och förstärkningsanslaget med 1,500,000 kronor.

I sammanhang med beviljandet av förstärkningsanslaget å tilläggsstat har 1922 års riksdag ansett sig beträffande varvsdriftens ordnande i allmänhet böra uttala önskvärdheten av, att därvid iakttoges samma ekonomiska grunder, som tillämpades vid enskilda företag på motsvarande område. I överensstämmelse härmed syntes enligt riksdagens mening materialkostnaderna böra beräknas med hänsyn till gällande dagspriser och arbetslönerna bestridas i sin helhet av förevarande anslag.

För budgetåret 1923—1924 har ett belopp av 5,920,000 kronor ansetts erforderligt för bestridandet av de med anslaget avsedda ändamålen. Av denna summa har ett belopp av 3,000,000 kronor upptagits såsom anslagsförstärkning. Vid anslagsberäkningen hava hittills följda grunder följts.

Med anledning av föregående riksdags uttalande i fråga om varvsdriftens ordnande har departementschefen ansett sig böra framhålla, att

i en tid, då dyrtidsanslagen vore under avveckling, vore det enligt hans mening förnuftigt att icke göra någon ändring i avseende på fördelningen å olika anslag av till vid flottans varv anställd personal utgående löner och dyrtidstillägg, utan i stället avvakta den tid, då man vid varven kunde övergå till fasta lönesatser utan dyrtidstillägg. Den lämpliga tidpunkten för en sådan övergång syntes emellertid departementschefen ännu icke vara inne. Med hänsyn härtill och under hänvisning till vad marinförvaltningen i anledning av riksdagens uttalande anfört hemställde han, att riksdagens nämnda uttalande för närvarande icke måtte föranleda någon åtgärd.

Riksdagens uttalande åter i avseende å materialkostnaderna har departementschefen i likhet med marinförvaltningen ansett böra följas redan vid beräkningen av medelsbehovet för budgetåret 1923—1924.

Utskottets
yttrande.

Den av departementschefen framlagda beräkningen i avseende å medelsbehovet för flottans nybyggnad och underhåll för budgetåret 1923—1924 har icke föranlett någon erinran från utskottets sida.

Med anledning av departementschefens ovan berörda uttalande rörande sättet för avlöningarnas bestridande vid flottans varv har utskottet, i anslutning till vad riksdagen år 1922 i samma fråga yttrat, ansett sig böra framhålla, att den nuvarande anordningen i detta hänseende icke synes utskottet vara lämplig. Genom att dyrtidstillägg å avlöningarna till vid flottans varv och verkstäder anställd personal utgår efter de för statstjänstemän i allmänhet gällande grunderna försvåras givetvis realiserandet av det av riksdagen framhållna önskemålet att varvsdriften organiseras efter samma ekonomiska grunder, som tillämpas vid enskilda företag på motsvarande områden. Härtill kommer, att genom de föreskrifter, som i fråga om dyrtidstilläggs beräknande gälla, avlöningarnas uträknande blir i hög grad invecklat och drager oproportionerligt mycket arbete. Jämväl därigenom att avlöningarna enligt det nuvarande systemet måste fördelas på ett underhålls- eller anskaffningsanslag samt dyrtidstilläggsanslaget, förorsakas i bokföringshänseende ett betydande merarbete såväl vid kalkylerandet av kostnaden för varje i varvsrörelsen ingående arbete som sedermera vid redovisningen av de vid arbetets utförande uppkommande utgifterna. Med hänsyn härtill har utskottet efter en ingående prövning av detta spörsmål kommit till den bestämda uppfattningen, att det för befrämjande av enkelhet och sparsamhet vid varvsrörelsens handhavande måste anses önskvärt, att en omläggning av avlöningsväsendet snarast möjligt sker i den riktningen, att samtliga avlöningkostnader bestridas för här ifrågakvarande

personals vidkommande från vederbörligt underhålls- eller anskaffningsanslag. Utskottet förbiser givetvis icke, att härigenom ett överflyttande av vissa utgifter sker till nämnda anslag från anslagen till dyrtidstillägg, varigenom följaktligen en ökning av anslagen till underhåll och anskaffning m. m. nödvändiggöres.

Utskottet vill även uttala sin förväntan, att om möjligt redan i nästa års statsverksproposition anslagen beräknas enligt de sålunda föreslagna ändrade grunderna.

Den för marinens del i nämnda hänseende av utskottet förordade omläggningen i fråga om avlöningskostnadernas bestridande torde jämväl böra genomföras vid arméns verkstäder, i den mån motsvarande förhållanden där äro till finnandes.

Beträffande förevarande ordinarie anslag hemställer utskottet,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till flottans nybyggnad och underhåll med 2,920,000 kronor.

113:o) Under hänvisning till vad utskottet under närmast föregående punkt anfört hemställer utskottet,

att riksdagen må till *förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till flottans nybyggnad och underhåll* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 3,000,000 kronor.

Förstärkning
av flottans
underhålls-
anslag.
[118.]

114:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 119) hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att det utav 1920 års riksdag till reparation av portarna till dockorna nr 1 och 3 å flottans varv i Karlskrona för år 1921 anvisade extra reservationsanslag av 60,000 kronor må, till den del det icke disponerats för nämnda ändamål, användas för reparation av sätten för svajningsrummet till dockorna nr 1—5 å samma varv.

Viss repara-
tion å flottans
varv i Karls-
krona.
[119.]

115:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 120) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa det av 1921 års riksdag för *anskaffning av undervattensbåtmateriel* beviljade anslaget av 2,500,000 kronor.

Undervattens-
båtmateriel.
[120.]

Anslag till
påbörjande av
en jagare.

116:o) Uti tvenne likalydande motioner väckta, den ena i första kammaren av herrar *S. Clason* och greve *A. H:son Wachtmeister* (nr 44) och den andra i andra kammaren av herr *B. F:son Holmgren m. fl.* (nr 108), har hemställts, att riksdagen till påbörjande av en jagare ville å extra stat för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924 bevilja ett reservationsanslag å 1,000,000 kronor.

I detta ärende kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet velat härigenom för riksdagen

anmäla.

Elektrisk
belysning
m. m. å vissa
fartyg.

[121.]

117:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 121) hemställer utskottet,

att riksdagen må till anordningar för *elektrisk belysning m. m. å vid flottans skeppsbro i Karlskrona förlagda fartyg* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 59,800 kronor.

Ersättande
av förstörda
inventarier
m. m.

[122.]

118:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 122) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *ersättande av vissa genom eldsvåda å Galärvarvet förstörda inventarier m. m.* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 265,570 kronor.

Ökat förråds-
utrymme för
torpeder vid
flottans
station i
Karlskrona.

[123.]

119:o) På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 123) hemställer utskottet,

att riksdagen må för anordnande av *ökat förrådsutrymme för torpeder vid flottans station i Karlskrona* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 24,900 kronor.

Befästningar,
kust-
artilleriets
kaserner
m. m.

[124.]

120:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 124) att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till befestningar, kustartilleriets kaserner m. m. med 336,150 kronor.

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 324—327.

För år 1922 utgör detta anslag 319,850 kronor, varjämte såsom anslagsförstärkning beviljats 65,000 kronor. För första halvåret 1923 hava anvisats 166,550, respektive 120,000 kronor.

Den nu begärda anslagsökningen i avseende å det ordinarie anslaget är beroende på att underhåll måste beräknas för nytillkomna befästningar. Såsom förstärkning av nämnda anslag hava 40 procent av anslagets summa eller 134,500 kronor ansetts erforderliga.

Utskottet har funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag och får beträffande det ordinarie anslaget hemställa,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till befästningar, kustartilleriets kaserner m. m. med 336,150 kronor.

121:o) Under hänvisning till vad utskottet under närmast föregående punkt anfört hemställer utskottet,

att riksdagen må till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till befästningar, kustartilleriets kaserner m. m. för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 134,500 kronor.

Förstärkning av anslaget till befästningar, kustartilleriets kaserner m. m. [125.]

122:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 126) att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till kustartilleriets materiel m. m. med 392,200 kronor.

Kustartilleriets materiel m. m. [126.]

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 327—331.

Förevarande anslag har senast beräknats efter ett årsbehov av 377,516 kronor och sålunda för budgetåret 1 januari—30 juni 1923 uppförts med 188,750 kronor. Såsom förstärkning av anslaget hava anvisats för år 1922 224,000 kronor och för första halvåret 1923 110,000 kronor.

Den nu föreslagna ökningen av det ordinarie anslaget är beroende på att underhåll måste beräknas jämväl för viss nytillkommen materiel samt att ett mindre belopp upptagits till arvoden åt vissa tillsyningsmän. Såsom anslagsförstärkning har ansetts böra beräknas 60 procent av det ordinarie anslagets slutsumma.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot det sätt, varpå anslagsberäkningen av Kungl. Maj:t uppgjorts.

Utskottets yttrande.

Beträffande det ordinarie anslaget hemställer utskottet,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till kustartilleriets materiel m. m. med 392,200 kronor.

Förstärkning
av kustartil-
leriets mate-
rielanslag.

123:o) Under hänvisning till vad under närmast föregående punkt anförts hemställer utskottet,

[127.]

att riksdagen må till *förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till kustartilleriets materiel m. m.* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 235,300 kronor.

H. Artilleri-, min-, torped-, gnist-, flyg- och annan teknisk materiel.

Skjut- och
materiel-
försök samt
inskjutning
av kanoner.

124:o) Under erinran att här ifrågavarande anslag i riksstaten upptagits med 50,000 kronor för år 1922 och med hälften därav för första halvåret 1923, får utskottet i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 128) hemställa,

[128.]

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till skjut- och materielförsök samt inskjutning av kanoner med 50,000 kronor.

Provisorisk
centralsikt-
anordning å
pansarbåt av
Sverigetypen.

125:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 129) får utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, hemställa,

[129.]

att riksdagen må för utförande av *provisorisk centralsiktanordning å pansarbåt av Sverige-typen* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 125,000 kronor.

Luftvärnsbe-
styckning å
vissa fartyg.

126:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 130) får utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingar, hemställa,

[130.]

att riksdagen må för *luftvärnsbestyckning å vissa fartyg* bevilja ett anslag av 84,000 kronor och därav för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa hälften eller 42,000 kronor.

Komplette-
ring av luft-
kanoners sikt-
inrättningar.

127:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 131) hemställer utskottet,

[131.]

att riksdagen må för *komplettering av luftkanoners siktinrättningar* bevilja ett anslag av 84,000 kronor och därav för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa hälften eller 42,000 kronor.

- 128:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 132) hemställer utskottet,
- att riksdagen må av det utav 1921 års riksdag till *jagares förseende med luftkanoner* beviljade anslaget å 75,000 kronor för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa återstoden, 18,750 kronor.
- Jagares förseende med luftkanoner. [132.]
- 129:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 133) hemställer utskottet,
- att riksdagen må av det utav 1921 års riksdag till *förbättrad projektutredning för luftkanoner* beviljade anslaget å 66,500 kronor för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa återstoden, 16,625 kronor.
- Förbättrad projektutredning för luftkanoner. [133.]
- 130:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 134) hemställer utskottet,
- att riksdagen må av det utav 1921 års riksdag för anskaffning av *lyspistoler för kustfästningarna* beviljade anslaget å 17,500 kronor för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa återstoden, 4,375 kronor.
- Lypistoler för kustfästningarna. [134.]
- 131:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 135) hemställer utskottet,
- att riksdagen må av det utav 1921 års riksdag till *revidering av kustfästningarnas äldre krut m. m.* beviljade anslaget å 50,000 kronor för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa återstoden eller 12,500 kronor.
- Revidering av kustfästningarnas äldre krut m. m. [135.]
- 132:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 136) får utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingar, hemställa,
- att riksdagen må
- a) av det för anskaffning av *minmateriel för flottan* utav 1921 års riksdag beviljade anslag, 150,000 kronor, för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa återstoden, 10,000 kronor,
- Minmateriel för marinen. [136.]

b) för anskaffning av *minmateriel för marinen* bevilja ett anslag av 150,000 kronor samt därav för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa ett belopp av 75,000 kronor.

Försök med
minmateriel.
[137.]

133:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 137) för utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad tidigare varit fallet, till *försök med minmateriel* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 25,000 kronor.

Prövning och
undersökning
av brisanta
sprängämnen.
[138.]

134:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 138) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad tidigare varit fallet, till *prövning och undersökning av brisanta sprängämnen* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 25,000 kronor.

Minsvep för
kustfäst-
ningarna.
[139.]

135:o) Med anledning av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 139) får utskottet hemställa,

att riksdagen må av det utav 1921 års riksdag för anskaffning av *minsvep för kustfästningarna* beviljade anslaget av 42,000 kronor för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa återstoden eller 14,000 kronor.

Anskaffning
av torpeder.
[140.]

136:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 140) att för *anskaffning av torpeder* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 486,600 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 340—344 av åberopade statsrådsprotokollet.

Kungl. Maj:ts förslag i fråga om torpedanskaffningen avser att kunna bereda den vid torpedverkstaden sysselsatta arbetsstyrkan fortsatt arbete. Härvid har man utgått från en nybeställning under år 1923 av 30 torpeder av hittills vanlig modell samt att arbetet med framställandet av en ny torpedtyp skall påbörjas.

Utskottets
yttrande.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag rörande fortsatt anskaffning av torpeder av vanlig modell.

Kungl. Maj:ts förslag om framställandet av en ny torpedtyp har utskottet efter tagen del av de till ärendet hörande handlingarna icke velat motsätta sig.

Beträffande under denna punkt äskat anslag hemställer utskottet,

att riksdagen må för *anskaffning av torpeder* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 486,600 kronor.

137:o) Under hänvisning till vad utskottet under närmast föregående punkt anfört hemställer utskottet,

Framställandet av en ny torpedtyp.

[141.]

att riksdagen må till *framställande av en ny torpedtyp* bevilja ett anslag av 238,000 kronor och därav för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa ett belopp av 100,000 kronor.

138:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 142) hemställer utskottet,

Modernisering av flottans radiostationer.

[142.]

att riksdagen må av det utav 1921 års riksdag för *modernisering av flottans radiostationer* beviljade anslaget å 170,000 kronor för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa återstoden eller 42,500 kronor.

139:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 143) att till underhåll av flygmaterielen för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 587,000 kronor.

Underhåll av flygmaterielen.

[143.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 346 och 347 av åberopade statsrådsprotokollet.

Underhållet av flygmaterielen har till och med år 1922 bestritts från anslaget till flottans nybyggnad och underhåll. I riksstaten för tiden 1 januari—30 juni 1923 utbrötos de för underhåll av flygmaterielen avsedda medlen från nämnda anslag och uppfördes såsom ett extra reservationsanslag, varunder anvisades ett belopp av 160,000 kronor.

Kungl. Maj:t har nu äskat ett anslag av 587,000 kronor. Av detta belopp hava 305,000 kronor beräknats för flygmaterielens underhåll och 282,000 kronor för ersättande av flygmateriel.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *underhåll av flygmaterielen* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 587,000 kronor.

Försök med
teknisk
materiel.
[144.]

140:o) Kungl. Maj:ts har föreslagit riksdagen (punkt 144) att till försök med teknisk materiel för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 75,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 347—349 av åberopade statsrådsprotokollet.

Till försök med teknisk materiel är för tiden 1 januari—30 juni 1923 anvisat ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingar, har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, varför utskottet får hemställa,

att riksdagen må till *försök med teknisk materiel* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 75,000 kronor.

Anskaffning
av chiffer-
apparater
m. m.
[145.]

141:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 145) hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att av uppkommen behållning å det av 1919 års riksdag för anskaffning av en lastautomobil för flottans varv i Stockholm för år 1920 beviljade extra reservationsanslag av 43,000 kronor må för anskaffning av chifferapparater m. m. användas ett belopp av högst 11,250 kronor.

Anskaffning
av avstånds-
mätning-
instrument.
[146.]

142:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 146) får utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingar, hemställa,

att riksdagen må medgiva, att uppkommen behållning å det av 1919 års riksdag för anskaffning av en lastautomobil för flottans varv i Stockholm för år 1920 beviljade extra reservationsanslag av 43,000 kronor må, till den del densamma icke disponeras för anskaffning av chifferapparater m. m., användas för anskaffning av avståndsmätninginstrument.

143:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 147) hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att av medel, influtna genom försäljning av för Vaxholms och Karlskrona fästningar vid 1914 års mobilisering anskaffade hästar, må för *motorisering av ett haubitsbatteri* användas ett belopp av högst 110,000 kronor.

Motorisering
av ett haubits-
batteri.

[147.]

I. Diverse.

144:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 148) att *dels* i riksstaten uppföra anslaget till utgivande av läroböcker, beskrivningar, reglementen och instruktioner m. m. såsom reservationsanslag, *dels ock* upptaga nämnda anslag med ett belopp av 16,000 kronor.

Utgivande av
läroböcker,
beskriv-
ningar, regle-
menten och
instruktioner
m. m.

[148.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 352 av åberopade statsrådsprotokollet.

Anslaget var i riksstaten för år 1922 upptaget med ett belopp av 16,000 kronor. För tiden 1 januari—30 juni 1923 har anslaget uppförts med hälften härav eller 8,000 kronor.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) i riksstaten uppföra anslaget till utgivande av läroböcker, beskrivningar, reglementen och instruktioner m. m. såsom reservationsanslag,

b) upptaga nämnda anslag med ett belopp av 16,000 kronor.

145:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 149) att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till extra utgifter med 110,000 kronor.

Extra
utgifter.

[149.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 352—355 av åberopade statsrådsprotokollet.

Ifrågavarande anslag var i riksstaten för år 1922 uppfört med 85,000 kronor och är i riksstaten för tiden 1 januari—30 juni 1923 upptaget med hälften av berörda belopp eller med 42,500 kronor.

Kungl. Maj:t har nu äskat, att anslaget för budgetåret 1923—1924 upptages med ett till 110,000 kronor förhöjt belopp.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till extra utgifter med 110,000 kronor.

Kommittéer
och utred-
ningar genom
sakkunniga.

146:o) Under erinran om att här ifrågavarande anslag varit såsom förslagsanslag upptaget i riksstaten med 65,000 kronor för år 1922 och 32,500 kronor för tiden 1 januari—30 juni 1923 får utskottet i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 150) hemställa,

att riksdagen må

a) i riksstaten uppföra anslaget till kommittéer och utredningar genom sakkunniga såsom reservationsanslag,

b) upptaga nämnda anslag med ett belopp av 40,000 kronor.

Ersättning för
rustning och
rotering.

[151.]

147:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 151) att i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till ersättning för rustning och rotering med 1,480 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 356 av åberopade statsrådsprotokollet.

Ordinarie förslagsanslaget till ersättning för rustning och rotering var i riksstaten för år 1922 upptaget med ett belopp av 2,355 kronor. Då utgifterna å förevarande anslag äga rum under senare delen av året, har det icke ansetts erforderligt att anvisa något belopp under anslaget för tiden 1 januari—30 juni 1923.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till ersättning för rustning och rotering med 1,480 kronor.

Semester åt
vid sjöför-
svaret an-
ställda
arbetare.

[152.]

148:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 152) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad tidigare varit fallet, till beredande av *semester åt vid sjöförsvaret anställda arbetare* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra förslagsanslag av 125,000 kronor.

149:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 153) att till beredande av ersättning åt ägarna av två förolyckade motorbåtar för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 16,000 kronor.

Ersättning åt ägarna av två förolyckade motorbåtar.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 357—359 av åberopade statsrådsprotokollet. [153.]

Ifrågavarande ersättning avses att utgå till ägarna av två för transport av färskvatten inrättade, i Malmö hemmahörande motorbåtar, Carl och Mölle, vilka förolyckades den 17 december 1921 under storm vid leverans av färskvatten till pansarbåten Gustaf V, som under provtur låg till ankars å Malmö redd.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att riksdagen må till beredande av *ersättning åt ägarna av två förolyckade motorbåtar* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 16,000 kronor.

150:o) I fråga om Kungl. Maj:ts förslag rörande anslag för tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen (punkt 154) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet velat härigenom för riksdagen

Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen.

[154.]

anmäla.

J. Sjökarteverket.

151:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag rörande ordinarie anslagen för avlöning till sjökarteverkets personal (punkt 155) och till omkostnader för sjömätningstväsandet (punkt 156) samt extra anslag till utförande av sjömätningar (punkt 157) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet velat härigenom för riksdagen

Avlöning till sjökarteverkets personal m. m.

[155—
157.]

anmäla.

Omkostnader
för kontroll-
och under-
sökningss-
väsendet.
[158.]

152:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 158) att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till omkostnader för kontroll- och undersökningsväsendet med 12,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 363 och 364 av åberopade statsrådsprotokollet.

Ordinarie reservationsanslaget till omkostnader för kontroll- och undersökningsväsendet var i riksstaten för år 1922 upptaget till 14,000 kronor. Till förstärkning av anslaget var i samma riksstat uppfört ett extra anslag å 3,000 kronor.

I riksstaten för tiden 1 januari—30 juni 1923 är det ordinarie anslagen upptaget med 8,000 kronor och förstärkningsanslaget med 1,500 kronor.

Nu har Kungl. Maj:t beträffande budgetåret 1923—1924 föreslagit, att det ordinarie anslaget uppföres med 12,000 kronor och förstärkningsanslaget med 3,000 kronor.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot vad Kungl. Maj:t sålunda föreslagit, får beträffande det ordinarie anslaget hemställa,

att riksdagen må i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till omkostnader för kontroll- och undersökningsväsendet med 12,000 kronor.

Förstärkning
av ordinarie
reservations-
anslaget till
omkostnader
för kontroll-
och under-
sökningss-
väsendet.
[159.]

153:o) Under åberopande av vad utskottet under närmast föregående punkt anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till omkostnader för kontroll- och undersökningsväsendet* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 3,000 kronor.

Tidskriften
»Underrättel-
ser för sjö-
farande».
[160.]

154:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 160) får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad tidigare varit fallet, till redigering och utgivning av *tidskriften »Underrättelser för sjöfarande»* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 38,000 kronor.

Bidrag till
internatio-
nella hydro-
grafiska
byrån.
[161.]

155:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 161) att såsom bidrag till internationella hydrografiska byrån för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra förslagsanslag av 8,500 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 367—369 av åberopade statsrådsprotokollet.

Såsom bidrag till internationella hydrografiska byrån har riksdagen såväl å tilläggsstat för år 1921 som å extra stat för år 1922 anvisat ett anslag å 9,000 kronor. Då hinder icke mötte för överlämnande av bidraget för år 1923 under senare hälften av samma år, upptogs för tiden 1 januari—30 juni 1923 icke något anslag för ändamålet.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må såsom *bidrag till internationella hydrografiska byrån* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra förslagsanslag av 8,500 kronor.

IV. Gemensamt anslag.

156:o) Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst (punkt 162) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet velat härigenom för riksdagen

Dyrtidstillägg
åt befattnings-
havare i
statens tjänst.

[162.]

anmäla.

Stockholm den 10 april 1923.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Reservationer:

vid punkt 26 (frivilliga skytteväsendets befrämjande) av herrar N. A. Nilsson i Kabbarp, O. U. B. Olsson, J. Nilsson i Malmö, C. I. Asplund, A. Anderson i Råstock, O. N:son Waldén, L. J. Carlsson-Frosterud, A. A. Törnkvist i Karlskrona, E. Andersson i Prästbol och A. E. Ljungberg, vilka ansett, att utskottet bort till en början i sitt

yttrande intaga departementschefens anförande till statsrådsprotokollet i ärendet, så lydande:

»I ämbetsskrivelse till försvarsrevisionen den 17 juni 1922 anhöll jag, att revisionen vid fullgörandet av sitt uppdrag ville till bedömande upptaga jämväl frågan, huruvida för det frivilliga skytteväsendet kunde finnas former, vilka möjliggjorde dess inpassande i själva försvarsorganisationen på ett sådant sätt, varom jag i mitt uttalande till statsrådsprotokollet den 7 januari 1922 närmare yttrat mig. Försvarsrevisionen har ännu icke avgivit utlåtande.

Ärendet befinner sig sålunda alltjämt i samma läge som vid framläggandet av 1922 års statsverksproposition. Jag finner mig därför, under återopande av vad jag i ovan nämnda anförande till statsrådsprotokollet uttalade, icke heller nu böra förorda, att anslag äskas till det frivilliga skytteväsendets befrämjande, och detta så mycket mindre som det ytterligare försvårade statsfinansiella läget tvingat mig att vid uppgörandet av förslag till utgifter under fjärde huvudtiteln för budgetåret 1923—1924 dels icke alls upptaga andra, väl motiverade förslag från armé- och marinförvaltningarna och dels i ett flertal anslagsposter, även sådana som avse medel till underhåll och övningar, föreslå avsevärda nedprutningar av de belopp, vilka förvaltningarna ansett nödvändiga.»

samt att utskottets eget yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Utskottet, som anser, att riksdagen i samband med försvarsrevisionens betänkande ävenledes bör taga ställning till frågan om vidare anslag till den frivilliga skytterörelsen, delar i huvudsak den av departementschefen uttalade uppfattningen i förevarande anslagsfråga och avstyrker alltså de väckta motionerna.

Mot Kungl. Maj:ts förslag om beredande av dyrtidstillägg åt personalen å skytteförbundens överstyrelses expedition har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) avslå det i herr E. B. Anderssons m. fl. samt herr B. Holmgrens m. fl. motioner framställda förslaget om anslag för budgetåret 1923—1924 till det frivilliga skytteväsendets befrämjande;

b) medgiva, — — — — —
— — — i statens tjänst.»

vid punkt 44 (truppförbandens övningar) av herrar *S. H. Kvarnzelius, J. L. Widell, J. Nilsson* i Skottlandshus, *O. Bergqvist, E. A. Hallin, A. Pettersson* i Västerås, *J. P. Nilsson* i Bonarp, *O. Olsson* i Kullenbergstorp, *P. M. Olsson* i Blädinge och *B. F:son Holmgren*, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Det motionsvis framställda yrkandet om anvisande av medel för frivilliga landstormsövningar anser sig utskottet med hänsyn till betydelsen av dessa övningar böra tillstyrka. I fråga om anslaget belopp finner sig utskottet emellertid icke kunna förorda anvisning av mera än 50,000 kronor.

Medelsbehovet under anslaget skulle alltså komma att utgöra 2,080,358 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och ovanberörda av herr Starbäck m. fl. väckta motion må i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till truppförbandens övningar med 2,080,358 kronor.»

vid punkt 112:o (flottans nybyggnad och underhåll) av herrar *O. U. B. Olsson, J. Nilsson* i Malmö, *C. I. Asplund, A. Anderson* i Råstock, *L. J. Carlsson-Frosterud, A. Å. Törnkvist* i Karlskrona, *E. Andersson* i Prästbol och *A. E. Ljungberg*, vilka ansett, att utskottets motivering bort hava följande lydelse:

»Den av departementschefen — — — utskottets sida.

Departementschefens ovanberörda uttalande rörande sättet för avlöningarnas bestridande vid flottans varv har heller icke föranlett utskottet till någon erinran, enär av praktiska skäl med en omläggning givetvis bör anstå till den tid, då man vid varven kan övergå till fasta löner utan dyrtidstillägg.

Beträffande förevarande ordinarie anslag — — —.»

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius, N. A. Nilsson* i Kabbarp, *J. Nilsson* i Skottlandshus, *O. U. B. Olsson, J. L. Widell, C. G. Ekman, J. Nilsson* i Malmö, *O. Bergqvist, E. A. Hallin, C. I. Asplund, F. O. Strutz* och *A. Pettersson* i Västerås samt från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *J. Jönsson* i Revinge, *O. H:son Waldén, P. Nilsson* i Bonarp, *O. Olsson* i Kullenbergstorp, *S. Bengtsson* i Norup, *L. J. Carlsson-Frosterud, A. Å. Törnkvist* i Karlskrona, *P. M. Olsson* i Blädinge, *E. Andersson* i Prästbol, *B. F. Holmgren* och *A. E. Ljungberg*.

Bil.

Stat
för rullföringsbefälhavare med biträden
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	Antal.	Enhets- kostnad. Arvode. Kronor.	Summa kronor.
Befälhavaren för Stockholms stads rullföringsområde	1	—	3 600 —
Rullföringsbefälhavare i landsorten	73	3 180 —	232 140 —
Rullföringsbefälhavare & Gottland tillika landstörmsområdes- befälhavare	4	2 760 —	11 040 —
Officerare vid Stockholms stads rullföringsområde	3	3 180 —	9 540 —
Biträden vid Stockholms stads rullföringsområde	6	2 340 —	14 040 —
Biträden vid Stockholms lantrullföringsområde	2	2 340 —	4 680 —
Biträden vid rullföringsområden i landsorten	83	2 130 —	176 790 —
Biträden vid rullföringsområden & Gottland tillika landstörms- förrådsförvaltare	4	1 710 —	6 840 —
Summa kronor	—	—	458 670 —

Ann. 1. Förestående arvoden äro avsedda att utgå under förutsättning att resp. befattningar uppehållas av personal i reserven. Om och i vad mån arvodena må utgå, därest annan personal för ändamålet förordnas, beror av de bestämmelser, som utfärdas av Kungl. Maj:t.

Ann. 2. Utöver arvodena utgå kallortstillägg enligt de i 12 § i avlöningsreglementet för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid armén och marinen stadgade grunder.

Verkliga utgifter.

IV. Fjärde huvudtiteln. Försvarsdepartementet.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
1. Departementet.					
1	Departementschefen			24,000	
2	Departementet, <i>förslagsanslag</i>			279,300	
Säger för departementet				303,300	
2. Lantförsvaret.					
A. Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.					
1	Arméförvaltningen, <i>förslagsanslag</i>	526,136			
2	Arméförvaltningens verksamhet		31,100		
3	Avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl., <i>förslagsanslag</i>	37,000,000			
4	Inkvarteringens ordnande i Stockholm, <i>reservationsanslag</i>	21,450			
5	Dagavlöningsstillägg åt indelt manskap, <i>förslagsanslag</i>			115,000	
6	Mötesbidrag, <i>förslagsanslag</i>			20,000	
7	Rekryteringskostnader, <i>reservationsanslag</i>	100,000			
8	Arméns reservstater, <i>förslagsanslag</i>	551,050			
9	Arméns personal över stat, <i>förslagsanslag</i>	360,000			
10	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i> ..	360,000			
11	Höjning av dagtraktamenten, <i>förslagsanslag</i>		600,000		
12	Rese- och traktamentskostnader m. m. för hästuttagning-nämndernas ordförande, <i>förslagsanslag</i> ..	100,000			
13	Flyttningssättning, <i>förslagsanslag</i>	230,000			
14	Resestipendier, <i>reservationsanslag</i>	—			
				39,248,636	766,100

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 6 saml. 4 häft. (Nr 4.)

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
B. De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning.					
1	Penningbidrag och penningtillskott, <i>förslagsanslag</i>	4,282,084			
2	Understöd åt vissa värnpliktigas familjer, <i>förslagsanslag</i>	506,000			
3	Inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m., <i>förslagsanslag</i>	525,300		5,313,384	
C. Undervisning, understöd, expenser m. m.					
1	Undervisnings- och gymnastikmateriel samt undervisningsanstalter och utbildningskurser, <i>reservationsanslag</i>	565,443			
2	Förstärkning av reservationsanslaget till undervisnings- och gymnastikmateriel samt undervisningsanstalter och utbildningskurser		123,336		
3	Vissa utbildningskurser vid skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, <i>reservationsanslag</i>		42,000		
4	Vissa kostnader för krigsskolans verksamhet		55,000		
5	Studiestipendier, <i>reservationsanslag</i>	13,000			
6	Understöd åt föreningar och till skrifers utgivande, <i>reservationsanslag</i>	33,000			
7	Frivilliga skytteväsendets befrämjande, <i>reservationsanslag</i>		500,000		
8	Skrivmaterialier, expenser, bränsle, lyse m. m., <i>reservationsanslag</i>	306,814			
9	Förstärkning av reservationsanslaget till skrivmaterialier, expenser, bränsle, lyse m. m.		302,686		
10	Skrivmaterialier m. m. vid truppförbanden, <i>reservationsanslag</i>	163,250			
11	Förstärkning av reservationsanslaget till skrivmaterialier m. m. vid truppförbanden		211,413		
12	Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i>	300,000			
13	Vissa arbeten å mobiliseringsverket, <i>reservationsanslag</i>		35,000		
14	Generalstabens översiktskarta över Sverige, <i>reservationsanslag</i>		11,500	1,381,507	1,280,935
D. Förplägnad, intendenturmateriel, reparation, övningar m. m.					
1	Mathållning, <i>förslagsanslag</i>	9,683,334			
2	Munderingsutrustning, <i>reservationsanslag</i>	4,237,613			

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
3	Förstärkning av reservationsanslaget till munde- ringsutrustning		2,179,327		
4	Kasernutredning, intendenturfordon m. m., <i>reser- vationsanslag</i>	1,746,905			
5	Förstärkning av reservationsanslaget till kasernut- redning, intendenturfordon m. m.		242,084		
6	Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt vid truppförbanden, <i>reservationsanslag</i>	2,300,000			
7	Förstärkning av reservationsanslaget till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt vid truppför- banden		2,000,000		
8	Remontering, <i>reservationsanslag</i>	565,750			
9	Furagering, <i>förslagsanslag</i>	4,715,453			
10	Drift och underhåll av personautomobiler, <i>reserva- tionsanslag</i>		50,000		
11	Truppförbandens övningar, <i>reservationsanslag</i>	2,030,358			
12	Vinterrekrytskola vid Södra skånska infanterirege- mentet, <i>förslagsanslag</i>		44,000		
13	Förhyrande av sjötransportmateriel för Karlskrona och Vaxholms grenadjärregementens övningar..		70,000		
14	Fält- och fälttjänstövningar, <i>reservationsanslag</i> ..	* 640,000			
15	Flygövningar, <i>reservationsanslag</i>		477,000	25,919,413	5,062,411
E. Sjukvård m. m.					
1	Sjuk- och veterinärvård m. m., <i>reservationsanslag</i>	674,831			
2	Förstärkning av reservationsanslaget till sjuk- och veterinärvård m. m.		248,667		
3	Arméns bakteriologiska laboratorium, <i>förslagsan- slag</i>		2,000		
4	Nytt sjukhus för Upplands artilleriregemente, <i>re- servationsanslag</i>		87,500		
5	Om- och tillbyggnad av garnisonssjukhuset i Bo- den, <i>reservationsanslag</i>		340,000		
6	Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig, <i>reservationsan- slag</i>		25,000	674,831	703,167
F. Vapen och ammunition.					
1	Vapen och ammunition m. m., <i>reservationsanslag</i>	* 3,520,000			
2	Förstärkning av reservationsanslaget till vapen och ammunition m. m.		* 2,880,000		

* Beloppet redan beviljat av riksdagen.

	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
3 Fortsatt anskaffning av handvapen och kulsprute- materiel, <i>reservationsanslag</i>		* 1,300,000		
4 Anskaffning av gasskydd, <i>reservationsanslag</i>		* 200,000		
5 Övningar med viss teknisk utrustning, <i>reservations- anslag</i>		* 80,000		
6 Försök avseende motortransport vid artilleriet, <i>re- servationsanslag</i>		* 150,000		
7 Försök med luftvärnspjäser, <i>reservationsanslag</i> ..		* 50,000	3,520,000	4,660,000
G. Byggnader och ingenjörmateriel.				
1 Byggnader, övningsfält och skjutbanor, <i>reserva- tionsanslag</i>	2,118,900			
2 Förstärkning av reservationsanslaget till byggnader, övningsfält och skjutbanor		1,589,175		
3 Kostnader till följd av uppskjutande tillsvidare av arbetena å uppförande av kasernetablissemang för Södra skånska infanteriregementet, <i>reserva- tionsanslag</i>		16,000		
4 Uppförande av ett vattentorn jämte pumpstation vid flygkompaniets etablissemang å Malmen, <i>re- servationsanslag</i>		55,000		
5 Vissa arbeten vid infanteriskjutskolan å Rosers- berg, <i>reservationsanslag</i>		165,000		
6 Utvidgad elektrifiering av Bodens fästning, <i>reser- vationsanslag</i>		** 147,000		
7 Elektrifiering av Livgardets till häst kasernetablis- semang, <i>reservationsanslag</i>		82,500		
8 Ingenjörmateriel utom flygmateriel, <i>reservationsan- slag</i>	86,600			
9 Förstärkning av reservationsanslaget till ingenjör- materiel utom flygmateriel		67,400		
10 Underhåll av flygmaterielen, <i>reservationsanslag</i> ..		740,000		
11 Krigsbromaterielens förstärkning, <i>reservationsan- slag</i>		30,000		
12 Komplettering av viss materiel vid Fälttelegrafkå- ren, <i>reservationsanslag</i>		30,000		
13 Förslag av materialier för flygplantillverkning, <i>re- servationsanslag</i>		15,000		
14 Anskaffning av fallskärmar, <i>reservationsanslag</i> ..		11,400	2,205,500	2,948,475

* Beloppet redan beviljat av riksdagen.

** Av Kungl. Majt föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
H. Diverse.					
1	Ersättning för rustning och rotering, <i>förslagsanslag</i>	460,000			
2	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	415,000			
3	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i>	80,000			
4	Semester åt vid lantförsvaret anställda arbetare, <i>förslagsanslag</i>		100,000	955,000	100,000
Säger för lantförsvaret				79,218,271	15,521,088
3. Sjöförsvaret.					
A. Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.					
1	Marinförvaltningen, <i>förslagsanslag</i>	222,670			
2	Marinförvaltningens verksamhet		35,000		
3	Avlöning till personal vid kårer och stater m. fl., <i>förslagsanslag</i>	15,500,000			
4	Extra biträden å flottans stationer och inom kust- fästningarna		75,000		
5	Personliga lönetillägg, <i>förslagsanslag</i>		3,000		
6	Rekryteringskostnader, <i>förslagsanslag</i>	196,700			
7	Marinens reservstat, <i>förslagsanslag</i>	39,111			
8	Marinens reservpersonal, <i>förslagsanslag</i>	150,300			
9	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i> ..	100,000			
10	Höjning av dagtraktamenten, <i>förslagsanslag</i>		30,000		
11	Flyttningsersättning, <i>förslagsanslag</i>	45,000			
12	Resestipendier, <i>reservationsanslag</i>	—		16,253,781	143,000
B. De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning.					
1	Penningbidrag och penningtillskott, <i>förslagsanslag</i>	429,300			
2	Understöd åt vissa värnpliktigas familjer, <i>förslags- anslag</i>	20,000			
3	Inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m., <i>förslagsanslag</i>	125,000		574,300	

	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
C. Undervisning, understöd, expenser m. m.				
1	20,621			
2	23,450			
3	326,400			
4		100,000		
5	80,674			
6		8,200		
7		2,500	451,145	110,700
D. Förplägnad, beklädnad m. m.				
1	2,762,500			
2	773,300			
3		697,000		
4	111,000			
5		74,000		
6	621,000			
7		440,400	4,267,800	1,211,400
E. Övningar.				
1	4,142,800			
2		480,500		
3	524,400			
4		255,400		
5	20,000			
6		75,000	4,687,200	810,900

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
F. Sjukvård.					
1	Sjukvård för marinen, <i>förlagsanslag</i>	175,000			
2	Anskaffning av andningsapparater, <i>reservationsanslag</i>		9,865	175,000	9,865
G. Flytande materiel och byggnader.					
1	Flottans nybyggnad och underhåll, <i>reservationsanslag</i>	2,920,000			
2	Förstärkning av reservationsanslaget till flottans nybyggnad och underhåll		3,000,000		
3	Undervattensbåtmateriel, <i>reservationsanslag</i>		2,500,000		
4	Elektrisk belysning m. m. å vid flottans skeppsbro i Karlskrona förlagda fartyg, <i>reservationsanslag</i>		59,800		
5	Ersättande av vissa genom eldsvåda å Galärvarvet förstörda inventarier m. m., <i>reservationsanslag</i>		265,570		
6	Ökat förrådsutrymme för torpeder vid flottans station i Karlskrona, <i>reservationsanslag</i>		24,900		
7	Befästningar, kustartilleriets kaserner m. m., <i>reservationsanslag</i>	336,150			
8	Förstärkning av reservationsanslaget till befästningar, kustartilleriets kaserner m. m.		134,500		
9	Kustartilleriets materiel m. m., <i>reservationsanslag</i>	392,200			
10	Förstärkning av reservationsanslaget till kustartilleriets materiel m. m.		235,300	3,648,350	6,220,070
H. Artilleri-, min-, torped-, gnist-, flyg- och annan teknisk materiel.					
1	Skjut- och materielförsök samt inskjutning av kanoner, <i>reservationsanslag</i>	50,000			
2	Provisorisk centralsiktanordning å pansarbåt av Sverige-typen, <i>reservationsanslag</i>		125,000		
3	Luftvärnsbestyckning å vissa fartyg, <i>reservationsanslag</i>		42,000		
4	Komplettering av luftkanoners siktinrättningar, <i>reservationsanslag</i>		42,000		
5	Jagares förseende med luftkanoner, <i>reservationsanslag</i>		18,750		
6	Förbättrad projektilutredning för luftkanoner, <i>reservationsanslag</i>		16,625		
7	Lypstoler för kustfästningarna, <i>reservationsanslag</i>		4,375		

	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
8 Revidering av kustfästningarnas äldre krut m. m., <i>reservationsanslag</i>		12,500		
9 Minmateriel för flottan, <i>reservationsanslag</i>		10,000		
10 Minmateriel för marinen, <i>reservationsanslag</i>		75,000		
11 Försök med minmateriel, <i>reservationsanslag</i>		25,000		
12 Prövning och undersökning av brisanta spräng- ämnen, <i>reservationsanslag</i>		25,000		
13 Minsvep för kustfästningarna, <i>reservationsanslag</i>		14,000		
14 Anskaffning av torpeder, <i>reservationsanslag</i>		486,600		
15 Framställande av en ny torpedtyp, <i>reservations- anslag</i>		100,000		
16 Modernisering av flottans radiostationer, <i>reserva- tionsanslag</i>		42,500		
17 Underhåll av flygmaterielen, <i>reservationsanslag</i> ..		587,000		
18 Försök med teknisk materiel, <i>reservationsanslag</i> ..		75,000	50,000	1,701,350
I. Diverse.				
1 Utgivande av läroböcker, beskrivningar, reglemen- ten och instruktioner m. m., <i>reservationsanslag</i>	16,000			
2 Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	110,000			
3 Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i>	40,000			
4 Ersättning för rustning och rotering, <i>förslagsanslag</i>	1,480			
5 Semester åt vid sjöförsvaret anställda arbetare, <i>för- slagsanslag</i>		125,000		
6 Ersättning åt ägarna av två förolyckade motorbåtar		16,000		
7 Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen, <i>förslagsanslag</i>		* 21,000	167,480	162,000
J. Sjökartverket.				
1 Avlöning till sjökartverkets personal, <i>förslags- anslag</i>	* 163,800			
2 Omkostnader för sjömätningstväsendet, <i>reservations- anslag</i>	* 49,000			
3 Utförande av sjömätningar, <i>reservationsanslag</i>		* 238,500		
4 Omkostnader för kontroll- och undersökningstväsen- det, <i>reservationsanslag</i>	12,000			
5 Förstärkning av reservationsanslaget till omkost- nader för kontroll- och undersökningsväsendet		3,000		

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
6	Tidskriften »Underrättelser för sjöfarande», <i>reservationsanslag</i>		38,000		
7	Internationella hydrografiska byrån, <i>förslagsanslag</i>		8,500	224,800	288,000
	Säger för sjöförsvaret			30,499,856	10,657,285
	4. Gemensamt anslag.				
1	Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, <i>förslagsanslag</i>				*12,800,000
	Summa			110,021,427	38,978,373

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.